წელიწადი მეორე ფასი 5 კაპ. პარასკევი, 15 მკათათვე 1916 წ. № 156

საქართველო

ხელის მოწერა და დასაბეჭდი განცხადებანი მიიღება „საქართველოს“ რედაქციასა და კანტორაში ყოველდღე კვირა-უქმეების გარდა, დილის 9—3-მდე.

ხელმოუწერელი წერილები არ დაიბეჭდება; დაუბეჭდავი მცირე წერილები და კორესპონდენციები სულ არ ინახება; ინახება ერთის თვით მხოლოდ დიდი წერილები და მოთხრობანი.

რედაქცია და კანტორა იმყოფება: თბილისში, მოსკოვის ქუჩაზე, № 4.

ფოსტის ადრესი წერილებისა და ფულისათვის: Тифлисъ, редакція „Сакартвело“, поч. ящикъ № 76

განცხადების ფასი: ჩვეულებრივი სტრიქონი პეტიტი 1 გვ. ერთ-ერთ ადგილზე 20 კ., ... ადგილზე 10 კ. ... **ცალკე ... ულ განცხადებათა ფასი:** სტრიქონი პეტიტი 1 გვ. ეღირება 40 კ. 4-ზე 20 კ., ტექსტში—60 კ. სამგლოვიარო განცხადება თითოჯერ ზომით 15×2 ღირს 4 მ.; 20×2 ღირს 7 მ., 25×2 ღირს 7 მ. 4 საათის შემდეგ (მიიღება მხოლოდ ა. კალანდაძის სტამბაში ეღ. 1 მ. მეტი.

დამატებანი № ღირს ყველგან 7 კაპ.

ᲧᲝᲚᲕᲔᲚ-ᲓᲦᲘᲣᲠᲘ ᲡᲐᲞᲝᲚᲘᲢᲘᲙᲣ, ᲡᲐᲔᲙᲝᲜᲝᲛᲘᲣ ᲓᲐ ᲡᲐᲚᲘᲢᲔᲠᲐᲢᲣᲠᲣ ᲒᲐᲖᲔᲗᲘ

წელიწადი მეორე. **საქართველო** წელიწადი მეორე.

ᲣᲐᲠᲔᲤᲘᲣᲚᲘ ᲦᲘᲠᲘ: ყოველ-კვირეულ სურათებიან დამატებით ერთის წლით 8 მ. 50 კ. 6 თვით—4 მ. 50 კ. 3 თვით—2 მ. 40 კ. 1 თვით—80 კ. თვიურად ხელის მოწერა შეიძლება მხოლოდ თვის პირველიდან პირ-მდე.

ᲒᲐᲜᲪᲮᲐᲓᲔᲑᲘᲗ: წლიურად—10 მ. ხელის მოწერისას 5 მ. 1 თიბათვიდან—9 მან.

ხამგლოვიარო განცხადება ჩვეულებრივის ზომისა ღირს 3 მან. ნაშუადღევის 4 საათის შემდეგ 4—მან.

გაზეთის კანტორა ღიაა დილით—9—3 საათამდე საღამოთი—5—7 საათამდე.

ფოსტის მისამართი: Тифлисъ. Московская ул. № 4, домъ Габаева. Почтовый ящикъ № 76.

რედაქტორ-გამომცემელი **სანდრო შანშიაშვილი.**

ᲞᲘᲠᲕᲔᲚ ᲮᲐᲠᲘᲡᲮᲚᲘᲡᲐᲜᲘ ᲠᲔᲡᲢᲝᲠᲐᲜᲘ

კაფე პარიზი

ახლად მოწყობილი მსგავსად სატახტო ქალაქთა რესტორანებისა.

(სასახლის ქუჩაზე „ახალ კლუბის“ ქვეშ)

სიცხისაგან თავის შეფარება მხოლოდ „კაფე პარიზში“ შეიძლება.

ფასები ყველასათვის ხელმისაწდომია

ᲧᲝᲚᲕᲔᲚ ᲦᲔ ᲛᲖᲐᲓᲓᲔᲑᲐ

საუზმე	ჩაი
სადილები	ყავა
	ხაჰაპური
ვახშმები	პიროჟკები

ადგილობრივი და უცხოური საჭმელები, კარაქზე, გამოცდილ მზარეულის ხელმძღვანელობით.

პატივისცემით **სილ. ს. გიგიბერია.**

ᲕᲐᲒᲖᲚᲘᲡ ᲡᲐᲛᲙᲣᲠᲜᲐᲚᲝᲠᲘ

(შიხინოვის ვაგზლის აფთიაქის გვერდით)

სამკურნალოს ყველა ექიმებმა

კვლავ განაახლეს ავადმყოფების მიღება ყოველ დღე დილის 11—2 საათამდე.

აგრეთვე ექიმი—ქალი მარ. კონ. იოსელიანისა მიიღებს დედათა ხნეულებით ავადმყოფთ დილის 10—11 საათამდე.

საუკეთესო კახური

ღვინის საწყობი

ადამ ზურაბის ძის

ბერელაშვილისა

მოთავსებულია მიხეილის ქუჩაზე № 5. საკუთარი სახლი.

(102—წ.)

ᲔᲥᲘᲛᲘ

მ. ი. ვაჩნაძე

იღებს ბავშვთა და შინაგან ნეულ. ავადმყოფებს მუდამ დღე, კვირა-დღის გარდა საღამოს 5—7 საათამდე, ბელინსკის ქ. № 4. (თ.—202—9)

უცხოეთიდან რუსეთში დაბრუნდა

ᲔᲥᲘᲛᲘ

ა. დ. შაჰაბაზიანცი

ყოფილი ასისტ. ბერლინის საუნივერსიტეტო კლინიკისა, ყოველდღე ღებულობს ქალთა და საშარდე ნეულებათა ავადმყოფებს. საღ. 5—7 ს. ვერის დაღმ., № 1. სახ. მელიქ-აზარიანცისა, ტელ. 1—96.

გოლოვინის პრ. და სამხედრო ქუჩის კუთხეში, ფოსტა-ტელეგრაფის პირდაპირ გაიხსნა

ახალი აფთიაქი

ᲞᲠᲝᲤᲘᲖᲝᲠᲘᲡ ᲐᲮᲐᲚᲒᲐᲖᲠᲓᲘᲐᲜᲘᲡᲐ

Დ. ᲖᲔᲡᲢᲐᲤᲝᲜᲘ

ᲔᲥᲘᲛᲘ

დ. კ. მაჭავარიანი

იღებს ავადმყოფებს ყოველ დღე

ᲔᲥᲘᲛᲘ

მ. დ. წინამძღვრიშვილი

უ. ორდინატორი ხარკოვის უნივერსიტეტისა სამედიცინო ინსტიტუტის კლინიკებისა გადმოვიდა თბილისში და იღებს **შინაგან ნეულებიან** ავადმყოფებს: გულისა, ფილტვებისა და სისხლის ნეულულებიანს სპეციალურად, საღამოს 5—7 საათამდე, მიხეილის ქ. № 36, მეორე სართული.

ᲕᲐᲛᲖᲐᲓᲔᲑᲗ

ᲑᲘᲠᲝᲜᲘᲗ ხელმისაწდომ ფასებში

პრაპოროშჩიკთა შპოლისათვის

მეცადინეობა დაიწყება 20 თიბათვიდან. პირადათ მოლაპარაკება საღამოს 6—7 საათამდე.

მისამართი: მოსკოვის ქუჩა, სახლი 24, ბინა 1. 25—128—25

ᲓᲝᲥᲢᲝᲠᲘ ᲛᲔᲓᲘᲪᲘᲜᲘᲡᲐ

მოსე ანთიმოსის მე

კალანდარიშვილი

უმფროსი ექიმი თბ. კადეტთა კორპუსისა.

ბავშვთა, შინაგან და ქირურგიულ ნეულებიან ავადმყოფებს **თიბათვის 15-დან ღღეგს მანგლისში**

კორპუსის ბანაკში

ᲔᲥᲘᲛᲘ-ᲓᲝᲥᲢᲝᲠᲘ

გ. მ. მუხაძე

იღებს ავადმყოფთ საღამოს 5—6 საათ. **მისამართი:** კუთხე **კიროჩნი** და დიდი მთავრის ქუჩისა, სახლი სვანიშვილისა; შესავალი დიდი მთავრის ქუჩიდან № 67 ოფიცერთა ეკონომიური საზოგადოების შენობის პირდაპირ. ტელეფონი № 5—77.

ᲔᲥᲘᲛᲘ მ. გ. ᲕᲔᲤᲮᲕᲐᲫᲔ

ტომსკის უნივერსიტეტის ვენერიულ კლინიკის ორდინატორად ნამყოფი **იღებს** ავადმყოფებს **კანისა** და ვენერიულის **ნეულებით** ყოველ დღე 3—5 საათამდე, ვარანცოვის ძეგლის პირდაპირ, **რაზიეზდის ქუჩა, № 19.**

ᲦᲕᲘᲜᲘᲡ ᲡᲐᲬᲧᲝᲑᲘ

ნიკო გ. სესიაშვილისა

✦ **იყიდება ხელსაყრელ ფასებში საუცხოვო ნამდვილი** ✦

კახური ღვინო

განოვის ქუჩა № 4.

——— სახლი სათავად-აზნაურო ბანკისა. ———

(185—წ.)

ᲮᲐᲠᲤᲣᲮᲘᲡ ᲡᲐᲖᲝᲒᲐᲓᲝ ᲙᲚᲣᲑᲘ

(მიხეილის პროსპექტი № 131, საზაფხულო შენობაში)

ᲮᲣᲗᲨᲐᲑᲐᲗᲡ, 15 მკათათვეს, **ᲡᲘᲜᲔᲛᲐᲢᲝᲒᲠᲐᲤᲘ**

ᲡᲐᲛᲮᲔᲓᲠᲝ ᲝᲠᲙᲔᲡᲢᲠᲘ

დასაწყისი საღამოს 9 საათზე.

(1—177—1) სტუმრები საზოგადო წესით

თბილისი, 15 მკათათვე

მოსკოვის ბანკის განყოფილება. მივაქცევთ მკითხველის ყურადღებას პატივცემულ ი. ლორთქიფანიძის წერილს, რომელიც დღევანდელს ჩვენს გაზეთში იბეჭდება. სამწუხაროდ, ჩვენი საზოგადოება ჯერ კიდევ ვერ იჩენს ჯეროვანს სიფხიზლეს ცხოვრების მრავალ საჭირბოროტო საკითხში. განსაკუთრებით უყურადღებობით ეკიდება ჩვენი საზოგადოება სწორედ ისეთს საკითხებს, რომელთაც განსაკუთრებული და უაღრესი მნიშვნელობა აქვს ეროვნული განვითარებისთვის. ეკონომიური ვითარება ჩვენი ცხოვრებისა, ეკონომიური საკითხები თითქოს არც კი არსებობს, როგორც საგანი შეერთებული, საზოგადოებრივი მუშაობისა. ასეთს საკითხებს, რაც უნდა დიდი იყოს მისი მნიშვნელობა, ისე ვეკიდებით როგორც კერძო, საზოგადოებისთვის უმნიშვნელო მოვლენას. ხშირად მცირე და უმნიშვნელო რამეს გარშემო, თუ კი ის პოლიტიკურ ანუ კულტურულ სფეროს ეკუთვნის, მთელს ჩვენ საზოგადოებას ავახმაურებთ და ფეხზედ დავაყენებთ. ეკონომიური ცხოვრების მოვლენები კი, რაც უნდა სახიფათო და საშიშ რამეს გვიქადიდეს, ჩვენი საზოგადოების გულისყურს ვერ იპყრობს. მოსალოდნელია ჩვენი ხალხის საგრძნობელი ქონებრივი დაცემა თუ გაძლიერება, ეკონომიური დაქვეითება, თუ აღორძინება, სულ ერთია—ჩვენს საზოგადოებას მით ადვილად ვერ დააინტერესებთ. ისიც კარგია, თუ მცირეოდენი ჯგუფი მოიძებნება, რომელიც მოვლენის მნიშვნელობას შეიგნებს და გაითვალისწინებს.

ჩვენი საზოგადოების ასეთი საოცარი ცალმხრივობა, მისი უყურადღებობა თავის ეკონომიურ ვითარებისადმი, რაც ეროვნული ცხოვრების უტყუარ საძირკველს შეადგენს, უმთავრესი მიზეზთაგანია ჩვენი ქვეყნის ასეთი საოცარი ქონებრივი დაქვეითებისა, მისი საერთო სიღატაკე—სიღარიბისა.

თითქოს სცდილობს ჩვენი ხალხი გადადგას ახალი ნაბიჯი, დაახწიოს თავი ძველს შეცდომებს და შეცოდებებს. ეს ცდა არ არს მტკიცე და გაბედული, ვინაიდან ის რაც ფეხს იდგამს თვით ხალხში, ფართე მასსაში, ვერ ჰპოულობს შესაფერს თანაგრძნობას ზევით, საზოგადოების სათაურში. ხალხს სწყურიან მშვიდი ეკონომიური საქმიანობა,—მეურნეობა, მრეწველობა, აღებ-მიცემობა. ყოველივე ასეთს საქმეს უბირი მასა თანაგრძნობით და ხალისით უყურებს. ასეთი საზოგადოებრივი განწყობილება საუკეთესო ნიადაგს წარმოადგენს სხვადა სხვა გვარ ეკონომიურ საქმიანობის ასაყვავებლად—სულ ერთია ეს რთული სამრეწველო საქმე იქმნება თუ უბრალო შეამხანაგება, შეკავშირება ყოველდღიური საჭიროებების დასაკმაყოფილებლად. როგორც კოოპერატიული ამხანაგობები, ისე სააქციონერო საზოგადოებები ... ფეხს იდგამდენ ასეთს ეკონომიურ ვითარებაში. ეს ასე არ ხდება, და თუ ხდება, ძლიერ მცირედ და სუსტად. ამისი უმთავრესი მიზეზი უთუოდ ჩვენი ინტელიგენციის, საზოგადოების ინტელექტულური ძალების მოუმზადებლობა, თავის დანიშნულებისა და მოვალეობის შეუგნებლობაა. ხალხი შეუგნებელის, გაუბედავის ნაბიჯით მიემართება სწორი გზით. მისი მეთაურები კი ან ცდილობენ იმისი გზის აბნევას, ან და, უკეთეს შემთხვევაში გულგრილად შესცქერიან ხალხის ასეთს შეუგნებელს, სტიქიურ ძიებას.

არც სოფლის, არც ქალაქის ეკონომიურ განვითარებაში, სოფლის მეურნეობასა, მრეწველობასა, თუ აღებ-მიცემობაში ჩვენს ინტელიგენციას ჯერ თითქმის სრულებით არ შეუტანია თვისი წილი. იგი მას გაურბის.

არის ერთი სფერო ეკონომიური საქმიანობისა, სადაც ჩვენმა ინტელიგენციამ თითქოს ბევრი რამ გააკეთა. ეს კოოპერაციაა. სამწუხაროდ აქაც არ წარმოებულა ისეთი მუშაობა, როგორიც საჭირო იყო ამ საქმისთვის და ჩვენი კოოპერაცია, თუმცა გარეგნულად დიდად იზრდება და ვრცელდება, მაგრამ მნიშვნელობა და ძალა მისი სრულებით არ შეეფერება მის ასეთს ზრდა-განვითარებას. აქაც შესასწორებელია თვით ნიადაგი კოოპერატიული მოღვაწეობისა.

მოსკოვის საზოგადო ბანკის განყოფილების გახსნა თბილისში მეტად მნიშვნელოვანი მოვლენაა ჩვენი კოოპერაციის ცხოვრებაში. ამას აწონდაწონა და ჯეროვანი დაფასება უნდა. კოოპერაცია ეკონომიური შეკავშირებაა და მისთვის სახსარის საკითხი ძირითადი საკითხია. სულ ერთი არ არის ვისი თანხით სარგებლობს კოოპერატიული ამხანაგობა, როგორ და რა პირობებში შოულობს სესხს. კოოპერაცია ხალხის საქმეა და უდიდესი ეროვნული მნიშვნელობა აქვს იმას, ვიზედ არის დამოკიდებული ქონებრივად კოოპერაცია და მასთან ერთად ხალხის ფართე მასსა. უცხო ბანკების ძალა და გავლენა ამ მხრივ ყოველთვის სახიფათოა. რასაკვირველია, როდესაც ჩვენს კოოპერაცია კიდევ უფრო მოეწყობა და მოლონიერდება—ის თვითონ მოაწყობს საკუთარ კოოპერატიულ ბანკს, მაგრამ სანამ ეს არ არის, ჩვენს კოოპერატორებს სიფრთხილე მართებთ, რომ ახლად ფეხ-დგმულ კოოპერაციას უცხოელთა მძიმე უღელი არ დაადგან და მათ მას ყოველგვარი ეროვნული ძალა და მნიშვნელობა არ დაუკარგონ. უთუოდ სასურველი არაა, რომ მოსკოვის სახალხო ბანკის განყოფილება ასე ნაჩქარევად და ცენტრიდან მომხდარ განკარგულებით გაიხსნას. ჩვენმა კოოპერატივებმა უნდა იქონიონ ამ საკითხზე მსჯელობა და ეს საგანი ყოველ მხრივ უნდა გამოარკვიონ.

სანამ ჩვენი კოოპერაცია საკუთარ ბანკს გაიჩენს, მანამდის სესხი, ჩვენის აზრით ადგილობრივაც ეშოვება. ქართულ სასოფლო-სამეურნეო საზოგადოებას დიდძალი თავისუფალი თანხა აქვს, რომლითაც მათ შეუძლიან ჩვენ კოოპერატივებს ხელი გაუმართოს. ამ მოკლე ხანში დაიწყებს ოპერაციებს აგრეთვე ახალი კომერციული ბანკი, ისიც უთუოდ ფართედ გაუხსნის კრედიტს ჩვენს კოოპერატივებს. ამ ჟამად მხოლოდ ასეთი კრედიტი უნდა ჩაითვალოს ჩვენი კოოპერაციისთვის საგანებით მისაღებად და არა სახიფათოდ. უცხო ბანკის ეკონომიური უღელი მძიმე და სახიფათო იქნება ჯერ კიდევ ნორჩი საქმისთვის.

კოოპერაციის გარშემო

თბილისის გაზეთებში მოყვანილია ცნობა, რომ მოსკოვის სახალხო ბანკი ახლო მომავალში აპირობს გახსნას თავისი განყოფილება თბილისში. ამ ცნობას სიამოვნებით ეგებებიან გაზეთები. ჩვენ ამ მოვლენას სასარგებლოთ არ ვსთვლით და აი რა მოსაზრებით.

ჩვენ საზოგადოებაში და, მართალი უნდა ვსთქვათ, რუსეთის პროვინციებშიდაც გავრცელებულია ის აზრი, თითქოს მოსკოვის სახალხო ბანკი კოოპერატიული ბანკი იყოს. უმთავრესი განსხვავება სააქციონერო და კოოპერატიული ბანკებისა შემდეგშია: პირველის მესაკუთრენი უსახელო აქციების (акцій на предъявителя) პატრონნი არიან, მეორესი კი ან სრულიად უფულოთ მიღებული წევრებია, ან და სახელიანი აქციების (именные паи) პატრონები. სააქციონერო ბანკში აქციების ქონებას არავითარი კავშირი არ აქვს მათი პატრონების კრედიტთან იმავე ბანკში. კოოპერატიულ ბანკში კი იქ სადაც პაებია, პაიების რაოდენობა და კრედიტის სიდიდე ერთმანეთზე პროპორციულად არის შეკავშირებული. უმთავრესი განსხვავება კი იმაშია, რომ ბანკის ოპერაციების გამო პასუხის მგებლობა აქციონერებისა მხოლოდ აქციების ოფიციალურობით განისაზღვრება, კოოპერატიულ ბანკში კი წევრების პასუხის მგებლობა მარტო პაიების ღირებულებით არ განისაზღვრება, ისინი სხვა თავიანთი ქონებითაც აგებენ პასუხს. ამ მხრივ მოსკოვის სახალხო ბანკი ნამდვილი სააქციონერო ბანკია. მისი მთელი თანხა დანაწილებულია აქციებათ და მათ პატრონს თუ სურს კრედიტი გაიხსნას, ცალკე უნდა აღძრას ამაზედ თხოვნა.

მართალია თითქმის ყველა კოოპერატივმა სახალხო ბანკის სახელიანი აქციები აიღეს, მაგრამ ამგვარი აქციები მიღებულია სხვა სააქციონერო ბანკებშიდაც. არ აქვს მნიშვნელობა არც იმას, რომ თითქმის 85 პროცენტი ბანკის აქციებისა კოოპერატივების ხელშია, რადგან, თუ ფული ექნათ, კოოპერატივებს ამგვარათვე შეუძლიათ შეიყიდონ სააქციონერო პორტფელი ყოველი ბანკისა და გახდენ ამ ბანკის მეპატრონეთ.

ჩვენ და თავად დიდს მნიშვნელობას არ ვაძლევთ იმას, რა გვარი სტრუქტურის ბანკი აძლევს კოოპერატივებს ფულს, სააქციონერო თუ კოოპერატიული. თუ ზემო მოყვანილი მოსაზრება მოვიყვანეთ, იმიტომ რომ გვინდოდა, ჩვენში კოოპერატივების განვითარების დროს საზოგადოებას და მომქმედ პირებს სწორი შეხედულება ჰქონდესთ ამ განვითარების შემფერხებელ და წარმატებელ მოვლენათა შესახებ.

მაგრამ სულ სხვაა, როცა ლაპარაკი იმაზედ იქნება, ვისია ის დაწესებულებულება, რომელმაც უნდა ასაზრდოვოს ჩვენი კოოპერატივები. როცა ამ ოცდაათი წლის წინეთ გლადსტონმა პირველათ შეიტანა ინგლისის პალატაში ჰომრულის პროექტი, მან პირდაპირ განაცხადა: ირლანდიელებს სურთ რომ მათი მართვა-გამგეობა კარგი იყოს და რომ ეს მართვა-გამგეობა მათ ხელში იყოსო; ორივე მათი სურვილი კანონიერია და საქმისათვის სასარგებლოო. ჩვენც ისე უნდა შეეხვდეთ ყოველს მნიშვნელოვან საკითხს ახლანდელს დროში, თუ გვინდა ხალხის გათვითცნობიერებას და მის ეკონომიურად გამაგრებას შევუწყოთ ხელი; არა თუ ის უნდა მივიღოთ მხედველობაში, რომ ჩვენ კოოპერატივებს მისცენ სახსარი, არამედ ისიც, ვინ მისცემს და როგორ მისცემს. მოსკოვის ბანკი ახლაც და შემდეგშიდაც უცხოელების ბანკი იქნება, რომელსაც ჩვენი ადგილობრივი ინტერესები ყოველთვის უკანასკნელ საფეხურზე ექნება დაყენებული. ამისი მაგალითი შაბიამანის საკითხია. დარწმუნებული უნდა ვიყოთ, რომ შაბიამნის გამოწერას მოსკოვის ბანკი ფრიდონოვის კანტორაზე უფრო ცუდათ არ მოაწყობდა, რომ შაბიამანი მოსკოვის და მის ახლო მახლო რაიონების კოოპერატივებს ისე სჭირვებოდა, როგორც ჩვენი კოოპერატივების წევრებს. ამ თვალთაზრისით თუ შევხედავთ, ყველაზე უფრო სასარგებლო ჩვენთვის ის იქნება, თუ ჩვენი კოოპერატივები თავის ბანკს გახსნიან. სამწუხაროთ ჩვენი ეკონომიური და ფინანსიური მდგომარეობა არ მისულა იმ წერტილამდე, რომ ამგვარი დაწესებულება ჯერ მოხერხდეს.

მაგიერათ იგივე მდგომარეობა იმდენათ გაუმჯობესდა ჩვენში, რომ ქართველობა უკვე შეუდგა ეკონომიური და ფინანსიური ძალების მობილიზაციას. კოოპერატივების სახსრის გაძლიერებისათვის დიდი მნიშვნელობა უნდა ექნეს სავაჭრო და სამრეწველო ბანკს, რომელიც ამ ცოტა ხანში გაიხსნება თუ ამ ბანკის საქმე კარგად წავიდა და ეს საკითხი სათუო არ უნდა იყოს, როგორც საკუთარი თანხით, ისე შეკრებილი ფულით და აღებული კრედიტით ამ ახალ ბანკს, რასაკვირველია, გაცილებით მეტი საშვალება ექნება, ვიდრე მოსკოვის ბანკის თბილისის განყოფილებას, მაშასადამე კოოპერატივებსაც უფრო მეტად დაეკმაყოფილებს. ჩვენი ბანკის მოქმედება, რასაკვირველია, უფროშეთანხმებული იქნება ადგილობრივ მოთხოვნილებასთან, ვიდრე მოსკოვის ბანკის განყოფილებისა, რომელმაც უნდა იხელმძღვანელოს მოსკოვიდან გამოგზავნილი დირექტი-[illegible] ... ღუდოს მთავარგამგეობის ინსტრუქციებით.

ერთად-ერთი საფიქრებელი ის არის, რომ ახალი ბანკის მართვა-გამგეობაში კოოპერატივებს არ ექნებათ ის გავლენა, რაც მათ შეიძლება ექნეთ მოსკოვის ბანკში, როგორც აქციონერებს. მაგრამ ამგვარი შეძლებულობა ბომ ფიქციაა. ჩვენ კოოპერატივებს იმდენი აქცია თავის დღეში არ ექნებათ, რომ რაიმე გავლენა იქონიონ მოსკოვის ბანკში. კიდევაც რომ შეიძინონ ამდენი აქციები, როგორ აასრულებენ ცხოვრებაში ამ გავლენას, როგორ მოახერხებენ ამდენი წარმომადგენელნი ყოველ წლივ გზავნონ მოსკოვში, რომ იქ თავისი მნიშვნელობა არ დაკარგონ. ბანკის საქმე ქველმოქმედებაზე შეუძლებელია დამყარდეს. სანამ მოსკოვის ბანკის საქმე ახალი ხილია, დათმობა და თავაზიანობა შესაძლებელია, მერე კი როცა საქმე გაიზრდება, ამ ქველმოქმედობას და თავაზიანობას ადგილი არ ექნება და მათ მაგიერ საქმეში გაბატონდება უმთავრეს და უმახლობელეს აქციონერთა ინტერესი.

თუ მოისურვებენ ჩვენ კოოპერატივებს სავაჭრო და სამრეწველო ბანკში შეუძლიათ მეტი გავლენა იქონიონ. სხვილ-სხვილ კოოპერატივებს, ბიუროებს და კავშირებს არ გაუჭირდებათ თითი აქციის ყიდვა. სამუალო კოოპერატივებისათვისაც შესაძლებელია ამდენივე აქციის შეძენა დაგირავებით. შემდეგში, როცა წესდების შეცვლას დაიწყებენ, უთუოდ იმგვარ მუხლსაც შეიტანენ შიდ, რომლის ძალით წვრილ-წვრილ აქციონერებს, დაწესებულებათა მაინც, ნება ექნებათ შეაერთონ აქციები ხმის მოსაპოვებლათ. ყოველ შემთხვევაში, რამდენი ხმაც კი არ უნდა ქონდეს ახალ ბანკში კოოპერატივებს, არ უნდა დავივიწყოთ, რომ თბილისში ჩვენებურ დაწესებულებაში ერთ ხმას უფრო მეტი გავლენა და მნიშვნელობა ექნება, ვიდრე ასს მოსკოვის ბანკში. საჭიროა მხოლოდ დიდი საქმის დაწყების დროს ვხელმძღვანელობდეთ არა ეინიანობით, არამედ საქმის ვითარების შესწავლით და მომავალის შეგნებით.

იასონ ლორთქიფანიძე.

კავკავი,
10 თიბათვე.

ომის ამბები

ბრძოლის ველზე

ბაიბურთის აღების შემდეგ, ერზინჯანის ბედი უკვე გადაწყვეტილი იყო. გამარჯვებული რუსეთის ჯარი მწვერვალებიდან დაბლა დაეშო და შეუჩერებლივ ფეხ და ფეხ სდევდა ოსმალებს. თუ წინედ უგზოობა მეტად აფერხებდა რუსეთის ჯარის მოქმედებას, ბაიბურთის აღების შემდეგ, მან ხელთ იგდო საუკეთესო შარა გზა რომელიც აზრუმიდან ბაიბურთით ტრაპიზონში მიდის. ეს გზა ყოველ მხრით უმაგრებდა ზურგს რუსეთის ჯარს და წინსვლას უადვილებდა. მარჯვენა წვერი უბრუნველყოფილი შეიქმნა, როგორც სანოვაგის, ისევე სამხედრო მასალის მხრით და აკი კიდევაც სულ ცოტა ხნის განმავლობაში გიუმიშხანს მიუდგა. გიუმიშხანიდან სულ 15 ვერსიდან იწყება მეორე შარა გზა, რომელიც ერძინჯანისკენ მიემართება, ამ ორ მთავარი გზის ხელში ჩაგდებით ერძინჯანის ბედიც გადაწყდა. იგი სულ მოკლე ხანში რუსეთს ჩაუვარდა ხელში. დაწვრილებით არ ვიცით, თუ რა გზით დაიხია ოსმალეთის ჯარმა. ან და შესძლო კი მათმა მარცხენა ფრთამ დახევა, თუ დანარჩენ ჯარისაგან მოწყვეტილია. ოსმალეთის ჯარს შეეძლო უნდერესის შარა გზით სივასისაკენ დაეხია მდ. კიალკი-ჩაის ხეობით. უეჭველია ოსმალები ამ გზით ეშურებიან და თავიანთ ახალ ბაზად სივას გაიხდიან, რომელიც უფრო საყურადღებო პუნქტად გახდება, რადგან აქ თავს იყრის ოთხი საუკეთესო შარა გზა.

უფრო საყურადღებოა ოსმალეთის ჯარის მარჯვენა ფრთის მოქმედება. როგორც ვიცით მან დასტოვა მამახათუნი და იქვე, ცოტა მოშორებით დაბინავდა. ამასთანავე ცნობა იყო, რომ ისინი მეტად მხნედ იბრძოდნენ და ყოველ ნაბიჯს თავგანწირულად იცავდნენ. ერძინჯანის აღების შემდეგ ისინი დიდს განსაცდელში ჩაცვივდენ რადგან ახლა უკვე მოწყვეტილნი არიან მთავარ ბაზას. ერძინჯანიდან ერთი საურმე გზა მიდის ჰელმოორისკენ და რამდენიმე საცალფეხო გზა ხარფეთისკენ. უეჭველია, რუსეთის ჯარი ამ გზებით შეეცდება მთავარი ადგილის ხელში ჩაგდებას და მაშინ ოსმალეთის ჯარის მარჯვენა ფრთის ბედიც გადაწყვეტილი იქნება. შესაძლებელია, რომ ოსმალეთის ჯარმა კიდევ უკან დაიხიოს და შეეცადოს სივასის მიდამოებში გამაგრდეს. აქ უეჭველია ძალებს მოიკრებს და რუსეთის ჯარს გადამწყვეტ ბრძოლას მისცემს. შეიძლება, მარჯვენა ფრთა ოსმალეთის ჯარისა რომელიც ახლა წინ წამოწეულია, შეეცადოს გვერდიდან შემოუტიოს რუსეთის ჯარს, რომელიც ახლა ერძინჯანში იმყოფება. ამ აზრს თითქოს ამარტებს კიდევაც ის გარემოება, რომ ოსმალები დღევანდლამდე უტევდნენ როგორც სპარსეთში, ისევე მოსულის მიმართულებით. თუ რამეს გახდებიან ოსმალები მალე დავინახავთ.

აღმოსავლეთის ბრძოლის ველიდან გუშინდელი ოფიციალი დეპეშები ერთი საგულისხმო ცნობას გადმოგვცემენ. ბარანოვიჩის მიდამოებში მრავალი ჰაეროპლანებით დაუწყიათ ზვერვა. მაგ. სად. ზამარიესთან გაჩენილა ერთად 62 ჰაეროპლანი, სად. პოგორელცთან კიდევ 112 ჰაეროპლანი. ამოდენა საფრენ მანქანების ამუშავება უეჭველი მომასწავებელია იმისა, რომ გერმანელებს გადაწყვეტილი ექნებათ შეტევის გზას დაადგნენ. და წარსული მაგალითებია ამისი მოწმე. ყოველთვის როდესაც კი გერმანელები მოპირდაპირეს წინააღმდეგ სერიოზულ ოპერაციების დაწყებას განიზრახავენ, უპირველესად ჰაეროპლანებით დაიწყებენ ზვერვას. ამავე აზრს თითქოს ადასტურებს, ამოწმებს რიგა-დვინის ბრძოლის ხაზზე დაწყებული შეტევაც, რადგან ორივე ეს ასპარეზი ერთმანეთთან სტრატეგიულად დაკავშირებულია. იმავე დეპეშის ცნობით, რუსეთის ჯარს გადაულახავს მდ. სლონიევკა და მტერი უკუუქცევია. ეს ადგილობრივი შეტაკება შედეგია, თუ ახალ ოპერაციის დაწყების მომასწავებელია, ამას მალე გავიგებთ.

კავკასიის ბრძოლის ველზე მდგომარეობა უცვლელია.

X.

ომის დეპეშები

უმაღლეს მთავარსარდლის შტაბისა

პეტროგრადი. 13 მკათათვე. ოფიციალი. რუსეთის ასპარეზი. კემბერნის მიდამოებში, საარტილერიო ბრძოლის შემდეგ, გერმანელები ჩვენს მოწინავე რაზმს იერიშით ეკვეთნენ და უკან წასწიეს, მაგრამ ჩვენი არტილერიის მარჯვე მოქმედების წყალობით დიდი ზარალით უკანვე დაიხიეს. ამ ბრძოლების დროს გერმანელები ჩვენ ჯარს [illegible] ჰაერით გატეხილ ყუბარებს ესროდნენ. ბარანოვიჩის ჩრდილოეთ—აღმოსავლეთით მთელი დღის განმავლობაში საარტილერიო ბრძოლა არ შეწყვეტილა. აქ მოწინავე რაზმების შეტაკების შემდეგ ჩვენმა ჯარმა ცოტათი წინ წაიწია. სადგურ ზამირიეს მტრის 62 მფრინავმა 32 ყუმბარა ესროლა. სადგურ ზოგორელცებს 112 მფრინავმა 71 ყუმბარა ესროლა. სოფ. ვოლკში ბარანოვიჩის სამხრეთ-აღმოსავლეთით, ღამე 12 მკათათვეს მოპირდაპირის ერთი როტა მდ. შარუს მეორე ნიპირზე გადმოვიდა და ჩვენ მავთულების ხლართს მოუახლოვდა, მაგრამ ტყვიის მფრქვეველთა შემწეობით მტერი უკუ ვაგდეთ. მდ. სლონიევკის მიდამოებში ჩვენი ჯარი მდინარის მარცხენა ნაპირზე გადავიდა და მტერი უკან დასწია. მტერს აქ დიდი ზარალი მივაყენეთ: ტყვედ წამოვიყვანეთ 63 აფიცერი და 4,000 ჯარის კაცი. ხელთ ვიგდეთ 5 ზარბაზანი, 12 ყუმბარის ყუთი, 6 ტყვიის მფრქვეველი და სხვა სურსათი. ტყვეთა რიცხვი თანდათან მატულობს.

კავკასიის ასპარეზი. 12 მკათათვეს ჩვენმა მამაცმა ჯარმა გენ. იუდენიჩის ხელმძღვანელობით ბრძოლით ქალ. ერზიჯანი აიღო. ამით ჩვენ სომხეთის მიწა-წყალი ოსმალთაგან სულმთლად გავწმინდეთ.

პეტროგრადი, 13 მკათათვე. ოფიციალი. რუსეთის და კავკასიის ასპარეზზე არავითარი ცვლილება არ მომხდარა.

შავი ზღვა. ჩვენი გემების რაზმი კრეისერ „ბრესლაუს“ შეეჩეხა. „ბრესლაუ“ ნოვოროსიისკენ მიდიოდა.

პეტროგრადი, 13 მკათათვე. უმაღლესმა მთავარსარდალმა ხელმწიფე იმპერატორმა, გუშინ 12 მკათათვეს კავკასიის ჯარების მთავარ სარდალს შემდეგი შინაარსის დეპეშა გაუგზავნა:

„თბილისი. მთავარ სარდალს“.

„სიხარულით მოვისმინე ცნობა ერზიჯანის აღების შესახებ. წრფელის გულით გილოცავთ გამარჯვებას შენ და გმირ კავკასიის ჯარს. ვხარობ, რომ ჯარმა ასე მალე გაამართლა ჩემი მისდამი ნდობა. ნიკოლოზი“.

პარიზი, 12 მკათათვე. ოფიციალი. ლალოფესა და მაასის მიდამოებში საარტილერიო ბრძოლის გარდა ღირსშესანიშნავი მთელ ასპარეზზე არა მომხდარა რა.

პარიზი, 13 მკათათვე. ოფიციალი. მდ. სომმის მიდამოებში ღამემ მშვიდად ჩაიარა. იმ ბრძოლის დროს, როდესაც ჩვენმა ჯარმა მტერს რამდენიმე სახლი წაართვა ესტრეს სამხრეთით, ჩვენ ხელთ ვიგდეთ 3 ზარბაზანი, მრავალი სამხედრო სურსათი და 117 ტყვე. ამგვარად მთელი დღის განმავლობაში ჩვენ მტერს 6 ზარბაზანი წავართვით. მდინარე მაასის მარჯვენა ნაპირზე არტილერია სროლას განაგრძობს.

მფრინავთა მოქმედება. 13 მკათათვეს ღამე ჩვენმა მფრინავთა რაზმმა ტიონვილს ყუმბარები დაუშინა. იმავ ღამეს მფრინავთა ესკადრამ მტრის ყუმბარების საწყობს სროლა აუტეხა.

ლონდონი, 12 მკათათვე. ოფიციალი. მთელი დღის განმავლობაში მთელ ასპარეზზე სასტიკი ხელჩართული ბრძოლა არ შეწყვეტილა. აქ ჩვენი ჯარი მტერს ხელით სასროლ ყუმბარებს ესვრის. გერმანელები პოზიერთან ჩვენ სიმაგრეებზე იერიშის მიტანას აპირებდნენ, მაგრამ არტილერიის შემწეობით მტერი მალე შევაჩერეთ.

უკანასკნელ დღეების განმავლობაში სომმის ასპარეზზე მტერმა ახალ ჯარსა და არტილერიას მოუყარა თავი. გუშინ, მთელ დღეს, მტერი ზარბაზანს გვესროდა, საღამოთი კი ჩვენმა არტილერიამ ეს იერიშები მოიგერია და მტერი იძულებული გახდა თავის თხრილებში დაბრუნებულიყო. ზოგ ადგილებში გამწვავებული ხელჩართული ბრძოლებია. პოზიერთან ჩვენ ხელთ ვიგდეთ 2 ტყვიისმფრქვეველი. რამოდენიმე ტყვე. ამ უკანასკნელთა შორის ერთი ბატალიონის უფროსია.

რომი, 13 მკათათვე. ოფიციალი. ლაგარინოს მდელოზე მტრის არტილერიამ სროლა გაძლიერა. პოზინოასტიკოს ბრძოლის ხაზზე ჩვენი ჯარი მტერს იერიშით ეკვეთა და 11 მკათათვეს, გათენებისას მონტე-ჩიმონე და აზიაგოს სიმპოლე აიღო. 10 თიბათვეს კაზერაცენოს მახლობლად ჩვენმა ჯარმა მტრის თხრილები იერიშით აიღო: აქ მრავალი ტყვე და ერთი ტყვიისმფრქვეველი ჩაგვივარდა ხელში. დასავლეთით ჩვენი ჯარი მონტე კიეზს და მონტე-კემპიგოლეტტოს სიმაღლეების იერიშებს განაგრძობს. ფასკის მიდამოებში ჩვენ ბრძოლის ასპარეზი გავაფართოვეთ. 11 მკათათვეს დილა ადრიან, მტრის მფრინავმა სანჯორჯის-დი-ნაგარას და მის მიდამოებს ყუმბარები დაუშინა. ზარალი მცირეა. დაიწვა მხოლოდ ერთი ფერმა.

ქურნალ-გაზეთებიდან

ბრძოლა რიგასთან.

რიგის ბრძოლა არა სცხრება. 3 თიბათვიდან მოყოლებული დღევანდლამდის ამ ქალაქის გარშემო ზარბაზნების ქუხილი არ შეწყვეტილა. კაკაუს სამხრეთით რუსის ჯარმა ძლიერი ხელჩართულ ბრძოლის შემდეგ მტრის სამი წყება სიმაგრე აიღო და 8 ვერსით წინ წაიწია. აღსანიშნავია ის გარემოება, რომ ამ მკაცრ ბრძოლაში რუსების ჯარს დიდი და მეტად საძნელო საქმე უდევს წინ. მთელი 10 თვის განმავლობაში გერმანელები რიგის გარშემო მდებარე ადგილებს ამაგრებდნენ: ყოველი გორაკი, ყოველი ბორცვი მათ აქ ციხე-სიმაგრებად აქციეს, ისე რომ თვითოეულ მის დანგრევას და აღებას, [illegible] მოუკიდებელი იერიშები სჭირდება. ყველაზე ძლიერ სიმაგრეებისათვის რუსების ჯარს ჯერ არ მიუხწევია და თუ მიახწია მომავალში მკაცრი და გადამწყვეტი ბრძოლები დაიწყება. ბრძოლების მიმდინარეობის რიგის მცხოვრებნი გაფაციცებით თვალყურს ადევნებენ: მიუხედავად იმისა, რომ მტრის მფრინავთა რაზმებმა ქალაქში ყუმბარების სროლა გაახშირეს, ხალხი მუდამ საღამოობით დვინის ნაპირებზე თავს იყრის და გულის ფანცქალით გაიყურება იქითკენ, საიდანაც წითელი ალმური მოსჩანს და ზარბაზნების განუწყვეტელი გრიალი მოისმის.

ჰუნგრეთის მცხოვრებთა შიში.

რუსის ჯარის წინსვლამ ჰუნგრეთის მდელოში მცხოვრებნი მეტისმეტად შეაშინა, ხალხში საჩქაროდ მკის პურს და გასაქცევად ემზადება. ბრძოლის ველთან უფრო ახლო მდებარე სოფლებიდან და პატარა ქალაქებიდან ხალხი უკვე გაიხვეწა. ავსტრიელები და გერმანელები ყოველ-ძალღონეს ხმარობენ, რომ რუსების ჯარს ჰუნგრეთის მდელოში შესავალი გზა მოუჭრან. თითქმის მთელი ჯარი, რომელიც მათ სერბეთში და მთაშავეთში ჰყავდათ, სულ აქეთ გადმოუყვანიათ.

კათოლიკეთა პაპის ბრძანება.

კათოლიკეთა პაპის ბრძანებით მთელი დასავლეთ ევროპის ბავშვებმა 30 მკათათვეს უნდა ილოცონ ეკლესიებში და შესთხოვონ ღმერთს, რომ ევროპაში მალე მშვიდობიანობა ჩამოვარდეს.

გერმანეთის კანცლერის განცხადება.

საიდუმლო თათბირის დროს, რომელსაც პარლამენტის წევრებიც დაესწრნენ გერმანეთის კანცლერს ბეტმანჰოლვეგს განუცხადებია, რომ გერმანეთი ყოველ-ძალ-ღონეს იხმარს, რომ თავისი მოკავშირენი დაიცვას. მაგრამ იგი არასოდეს არ დაივიწყებს, რომ მის უმთავრეს მოვალეობას შეადგენს, თავისი საკუთარი სამზღვრები დაიცვასო.

გერმანელები ბელგეთში.

ყველა, ვისაც კი იარაღის ტარება შეუძლიან და ვინც აქამდის ბელგეთის ზურგის ჯარში იმყოფებოდნენ, გერმანელებმა ცალ-ცალკე რაზმებად დაჰყვეს და მოწინავე ჯარში გაჰგზავნეს. ლიეჟის მძიმე არტილერია გერმანელებს საფრანგეთის ასპარეზზე გადააქვთ და საჩქაროდ ახალ სანგრებს აშენებენ.

აჯანყება ალბანეთში.

რუსეთის დიპლომატიურ წრეებში ხმები გავრცელდა, რომ ალბანეთში ბულგარეთის წინააღმდეგ აჯანყება დაწყებულა. აჯანყების მიზეზი როგორც ამბობენ, ის არის, რომ ბულგარელები მეტად ავიწროებდნენ ალბანელებს და მათ წინააღმდეგ სასტიკ ზომებს იღებდნენ.

იტალეთის მოქმედება.

იტალიელებმა ალბანეთში დიდი შეტევა დაიწყეს. ვალლონის მახლობლად ამ ბოლო დროს განუწყვეტელი ზარბაზნის გრიალია. როგორც სჩანს იტალიელებს სწორედ ამ მხრით ჰსურთ ეკვეთნენ ავსტრიელებს. აქ ავსტრიელებმა თავისი ჯარი ამ მოკლე ხანში მეტად შეასუსტეს, რადგან რაც კი თავისუფალი ჯარი ჰყავდათ რუსეთის ასპარეზზე გადაიყვანეს ჰუნგრეთის დასაცავად.

რუმინეთის მზადება.

ქ. იასსში, რუმინეთში ამერიკიდან სხვა და სხვა სახმარ მასალით დატვირთული მატარებელი მოვიდა. მატარებელი იასსიდან ბუქარესტში გაჰგზავნეს.

რუმინეთმა პურის გატანა აღკრძალა.

რადგან — ფრანგნდელი — მოხავალი რუმინეთში [illegible] ძალიან დააზარალა, მთავრობამ პურისა და სხვა სანოვაგის საზღვარ-გარედ გატანა აღკრძალა. მიუხედავად ამ გადაწყვეტილებისა მთავრობამ გერმანეთს დაპირებული 15,000 ვაგონი ხორბალი დაუთმო.

ბრძოლა ჩრდილოეთის ზღვაში.

გაზეთები იტყობინებიან, რომ ჩრდილოეთის ზღვაში გერმანეთის და მოკავშირეთა ფლოტის შორის ძლიერი შეტაკება მომხდარა. სანაპირო ქალაქების მცხოვრებნი დაბეჯითებით ამტკიცებენ, რომ დასავლეთის მხრიდან ზარბაზნების გრიალი ისმოდაო.

ქ. ერზინჯანის აღება.

გუშინ საღამოს ცნობა მოვიდა, რომ რუსების ჯარმა ერზინჯანი აიღოვო. ერზინჯანი უმთავრესი ქალაქია აზრუმის ვილაიტისა, მდებარეობს მდინარე ყარა-სუს მარცხენა ნაპირზე ეფრატის დასავლეთით. ქალაქში მცხოვრებთა რიცხვი 40 ათასს აღემატება; მომეტებულ ნაწილს ოსმალები შეადგენენ. ომის დაწყებამდე სომხებიც სცხოვრობდნენ.

ერზინჯანის მიდამოები მეტად ნაყოფიერი ადგილებია. თუ ოსმალებმა მოსავალი არ გადასწვეს ან თან წაღება ვერ მოასწრეს რუსებს აქ დიდი დავლა უნდა დარჩენოდათ.

საბერძნეთის ვითარება.

ამ ბოლო დროს საბერძნეთში ხმები გაავრცელეს, რომ მეფის სასახლესა და მის გარშემო მდებარე ტყეს ცეცხლი ვენიზელოსის მომხრეებმა წაუკიდესო. ამ ამბავს ხალხი მეტად აუღელვებია. ამბობენ ათონში შეთქმულობაა, რომელსაც მიზნათ დაუსახავს ვენიზელოსი და მისი მომხრეები წუთისოფელს გამოასალმოს. ვენიზელოსს მთავრობისთვის მოუთხოვია, გამოაქვეყნონ ოფიციალური გამოძიება და ცეცხლის გაჩენის ნამდვილი მიზეზები გამოარკვიონ.

ფუკოტიჩის დასჯა.

ქ. ცეტინიეში სიკვდილით დაუსჯიათ მთაშაველთა გენერლის ფუკოტიჩის ძმა, რომელსაც ავსტრიელების მთავრობამ ღალატი და ჯაშუშობა დასწამა.

ოსმალები სომხეთის ასპარეზზე ახალ ჯარებს ჰგზავნიან.

ოსმალთა ჯარის დახმარებამ მცირე აზიაში მთავრობა მეტად შეაფიქრიანა. რუსეთის ჯარის შესაჩერებლად მთავრობას გადაწყვეტია, რაც კი თავისუფალი ჯარი მოიპოვება სომხეთის ასპარეზზე გაჰგზავნონ. ამას გარდა აზრად აქვთ 17 წლის ახალგაზდანი ჯარში გაიწვიონ.

ფეილერის აზრი.

„ეენეკ. ტრიბუნ.“-ში მოთავსებულია წერილი სამხედრო საქმის თვალსაჩინოდ მცოდნე გამოჩენილ პოლკოვნიკ ფეილერისა. იგი, სხვათა შორის, სწერს: ნამდვილის გამოანგარიშებით, ოსმალეთს ერზინჯანის ბედი [illegible] ოსმალეთ-[illegible] ... ...

თუ გერმანელებს თვეში 40 ათასზე მეტი ჯარისკაცი არ დააკლდა დაჭრილ-დახოცილებით, მას შეუძლიან ბრძოლა კიდევ განაგრძოს ამ წლის ღვინობისთვემდე. ამის მერე გერმანელებს ორი გზა დარჩენიათ: ან ზავი ითხოვონ, ან კიდევ ბრძოლის ხაზი შეამოკლონ და მოგერიებას დაადგენ დასავლეთით პირნეის სიმაგრეებისა და აღმოსავლეთით პოზნანის სიმაგრეთა ხაზით.

ავსტრია-ჰუნგრეთი კი, ფეილერის აზრით, კიდევ ერთ თვეს თუ გაუძლებს ომს, ცოცხალი ძალა გამოელევაო.

ფეილერის აზრით გერმანელები ვეღარ შესძლებენ ამ ზამთარსაც აწარმოონ ომი. ამის გამო უნდა ვიფიქროთ ომის საქმე ბრძოლის ველზე თუ დიპლომატიურის გზით ენკენისთვეში უნდა გადასწყდეს.

თუ მოკავშირეებს უნდათ ამ საქმის დაჩქარება, გერმანელებს დღეში 10—15 ათასი ჯარისკაცი უნდა გამოაცალონ დაჭრილ-დახოცილებით. მხოლოდ ეს დააჩქარებს საქმის დაბოლოვებასაო.

გერმანელების მზადება ბელგეთში. გერმანელები დიდი გაფაციცებით ემზადებიან იმ შემთხვევისათვის, თუ მათ ჯარს უკან დახევა მოუხდა. რაც კი რამ საფასური და გამოსადეგია საჩქაროდ უშიშარ ადგილებში ეზიდებიან. აძლიერებენ ზურგის ჯარს და საზღვრების დამცველი რაზმები მომქმედ ჯარში გადაჰყავთ.

ინგლისელი აფიცრები.

საზღვარ-გარეთის გაზეთების სიტყვით ინგლისის ჯარის აფიცრები ამ ბოლო დროს დიდ მამაცობას და გულადობას იჩენენ. ყველაზე მხნე და მამაცები გამოდგნენ ის ოფიცრები, რომელნიც მშვიდობიანობის დროს მსახიობის პროფესიას ეწეოდნენ. მათ თურმე დიდი გავლენა აქვთ სალდათებზე.

დეპეშები

(პეტროგრადის დეპ. სააგენტოსაგან)

რუსეთის ასპარეზზე. სადგურ ზამირიეს გერმანელების 62 მფრინავმა 32 ყუმბარა ესროლა. ბარანოვიჩის ჩრდილო-აღმოსავლეთით მკაცრი საარტილერიო ბრძოლაა. სადგურ პოგორლიცესთან გერმანელების 112 მფრინავმა 71 ყუმბარა ჩამოაგდო. სლონიევკის მიდამოებში რუსებმა 63 აფიცერი და 4,000 ჯარის კაცი წამოიყვანეს ტყვედ. ხელთ იგდეს 5 ზარბაზანი, 6 ტყვიისმფრქვეველი, 12 ყუმბარით სავსე ყუთი და სხვა დავლა.

—

კავკასიის ასპარეზზე. გენერალ იუდენიჩის მამაცმა ჯარმა ქალაქი ერზინჯანი აიღო.

—

ინგლისის ასპარეზზე, ხელით სასროლ ყუმბარების შემწეობით სასტიკი ხელჩართული ბრძოლაა.

—

იტალეთის ასპარეზზე. საარტილერიო ბრძოლაა.

—

ოსმალეთის მთავრობამ მექქის შერიფის წინააღმდეგ მაშველი ჯარი გაგზავნა. ჯარში გერმანელი ტეხნიკოსები ურევიან. ხმები დადის, რომ ამ გერმანელებს ისლამი მიუღიათ.

—

სტოკჰოლმიდან იტყობინებიან: მრავალი ნიშნებია იმისა, რომ ჩრდილოეთის ზღვაზე ბრძოლა უნდა ყოფილიყო. ნორვეგიის სამხრეთ ნაპირებზე გერმანელთა ცეპელინა გამოჩენილა. მეთევზეებს ჩრდილოეთ ზღვის აღმოსავლეთის ნაპირებზე გერმანელთა მრავალი საომარი ნავები უნახავთ.

—

თავისუფლად მოაზროვნე კონსერვატი პუბლიცისტი ბარონ ზედლიცი ამბობს: გერმანელთა დამპყრობ პოლიტიკის მომხრეთაგან წამოყენებული მოთხოვნილება და ომის მიზანი იმ დროს იყო შედგენილი, როცა გამარჯვების სასწორი მათკენ იყო გადახრილი; ზედლიცი ურჩევს მოთხოვნილება შეამსუბუქონ იმდენად, რომ მისი აღსრულება შეიძლებოდეს.

—

პოლონელთა ერთი წრე პოლონეთის დამოუკიდებლობას ესწრაფება და თანახმაა პოლონეთი სამხედროსა და ზოგიერთ ეკონომიურ საქმეებში დაუმორჩილოს გერმანეთს. ამით აიხსნება, რომ გერმანეთი მზად არის მოლაპარაკება გამართოს.

—

როგორც იტალიისა და შვეიცარიის გაზეთები იტყობინებიან, დღე-დღეზე მოსალოდნელია, რომ გერმანეთმა იტალიას ომი გამოუცხადოსო.

—

ომში გაწვეულთა ვადის გადადების გამო, »ნოვოე ვრემია“ აღტაცებით ეგებება მთავრობის წინდახედულს ნაბიჯს მეურნეთა მიმართ, რაიც ომს უფრო ფართო ხასიათს მისცემსო.

—

გერმანელთა გაზეთების ცნობით, რუსეთის ფრონტზე რუსთა იერიშები აუწერელ სიმძაფრით ხდება. რუსების გამარჯვებამ გამოიწვია ის გარემოება, რომ ძველი მთავარ სარდლები გადაყენებულ იქმნენ და ახლები დაინიშნენ.

—

გაზეთი «ჰილფე» (შველა) ამბობს: რუსეთის ჯარის იერიშები მოგვაგონებს წამოსულ ღრუბლებს. რამდენი მსხვერპლია საჭირო მათ შესაჩერებლადაო!

—

გაზეთი „რეჩი“ სწერს: მოწინააღმდეგე კერძო და პატარ-პატარა შეტაკებების ტაქტიკას დაადგა, რომელსაც საერთო სტრატეგიულ მოქმედებასთან არავითარი კავშირი არა აქვს, მაგრამ ამით ჰსურს გაიგოს რუსეთის ჯარის ძალთა განწყობილება. ამისთანა შეტაკება ჰხდება სწორედ იქ, სადაც რუსეთის ჯარი უფრო ძლიერია და ანაზღაურებულ თავდასხმისთვის ემზადებიანო.

ახალი ამბავი

სამხედრო ტაძარში. 13 მკათათვეს საღამოს 6 საათზე გადახდილ იქმნა სამადლობელი პარაკლისი ერძინჯანის აღების გამო. პარაკლისი გადაიხადა საქართველოს ექსარხოსმა, გორის და ერევნის ეპისკოპოსთა და ქალაქის სამღვდელოების მონაწილეობით. პარაკლისს დაესწრნენ მეფის ნაცვალი დიდი მთავარი ნიკოლოზ ნიკოლოზის ძე მეუღლით ანასტასია ნიკოლოზის ასულით, წარმომადგენელნი თავად-აზნაურობისა, ქალაქის თვითმართველობისა და მრავალი წარჩინებულნი პირნი.

მეფის ნაცვლის დეპეშა. ქალაქის მოურავმა შემდეგი საპასუხო დეპეშა მიიღო მეფის ნაცვლის დიდ მთავარ ნიკოლოზ ნიკოლოზის ძისაგან:

„გულითად მადლობას ვუცხადებ ქალაქის მცხოვრებთ და ქალაქის თვითმართველობას მოლოცვისათვის —ერძინჯანის აღების გამო. ვიმედოვნებ, რომ ქალაქის საბჭო თვის პატრიოტულ მოვალეობას შეასრულებს თვისი მზრუნველობით მოქალაქეთა შესახებ, რომელთა შორის მრავალი ოჯახი ურევია ჩვენი გმირებისა. ამ გმირთა მადლობა საუკეთესო ჯილდო იქნება თქვენი შრომისათვის ამ მოვალეობის აღსრულების დროს.

გენერალ-ადიუტანტი

ნიკოლოზ“.

ეს დეპეშა მათი უმაღლესობისა მიღებულ იქმნა ქალაქის მოურავის მიერ გაგზავნილ შემდეგ დეპეშაზე: „ქალაქის მცხოვრებთა და თვითმართველობის მხრივ ბედნიერება მაქვს მოვახსენო თქვენს უმაღლესობას გულითადი მოლოცვა ახალ ბრწყინვალე გამარჯვების შესახებ კავკასიის ძლევამოსილ მხედრობის მიერ ერძინჯანის აღებით. დიდება საყვარელ უავგუსტოეს მთავარ სარდალს კავკასიის ჯარებისას, მრავალ ჟამიერ გმირ კავკასიელთა შეუფერხებელ ძლევამოსილ მსვლელობაში მტრის შესაბოსვრელად და საბოლოო გამარჯვებისათვის ძვირფას სამშობლო ქვეყნის დიდებულ რუსეთისა.

სასახლეში. მათ უმაღლესობას მეფის ნაცვალს დიდ მთავარ ნიკოლოზ ნიკოლოზის ძეს სადარბაზოდ წარუდგა თბ. გუბერნ. თ-დ აზნ. წინამძღოლი თ-დი კ. ნ. აბხაზი უმაღლესად დამტკიცების გამო თვის თანამდებობაზე.

რედაქციის და კოოპერატივების მოსამსახურეთა ჯარში გაწვევის შესახებ ქალაქის კომიტეტს კრება ჰქონდა 13 მკათათვეს და დაადგინა: ვინაიდან რედაქციის ოანამშრომელნი და კოოპერატივის მოსამსახურენი სახელმწიფოს დაცვის საქმეს ემსახურებიან ამისათვის ისინი ცნობილ იქმნენ პირველ მოთხოვნილებათა საგნების მიმწვდელად და განთავისუფლებულ სამხედრო ბეგრიდან.

გ. ზდანოვიჩის ბავადმყოფობა. ქუთაისიდან დეპეშით იტყობინებიან, რომ ცნობილი საზოგადო მოღვაწე გიორგი ზდანოვიჩი ამ ჟამად მძიმედ არის ავად. ავადმყოფის სანახავად ჩასულა თბილისიდან გ. ლასხიშვილი.

ირაოდიონ ევდოშვილის გარდაცვალების გამო

(ექსპრომტი)

სხვები წავიდნენ, შენც მიხვალ,
მალე მეც გამოგყვებითა.
დიდუბეს შეეკედლები,
ვაჟა-ფშაველას გვერდითა,
არჩილ ჯორჯაძეც იქა წევს
სავსე სამშობლოს სევდითა:
ალალი იყოს ტკბილი რძე
თქვენზედ მშობელი დედისა
რომ სამარემდე ატარეთ
ტრფობა სამშობლო ქვეყნისა.

ბაჩანა.

ფუნიკულერზე. 18 მკათათვიდან ფუნიკულერზე კინემატოგრაფის სეანსები იწყება. ფასები 10—30 კაპეიკამდეა.

საკრედიტო ამხანაგობანი. როგორც ახალციხიდან გვატყობინებენ ს. უდეში და აწყურში საკრედიტო ამხანაგობანი გახსნილა.

ქურდობა. გაუქურდავთ ბორჩალოს მაზრის თავად-აზნაურთა მარშლის თავ. მ. ა. სუმბათაშვილის სახლი მიხეილის ქუჩაზე. პატრონი იმ დროს ბორჩალოში ყოფილა. პოლიციამ გაქურდული სახლი დაბეჭდა პატრონის ჩამოსვლამდე. ამბობენ ბევრი ნივთები უნდა იყვეს წაღებული.

წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების თავმჯდომარემ გ. ნ. ყაზბეგმა შუამდგომლობა აღძრა კავკასიის მთავარ კომიტეტის წინაშე, რომელიც გადმოხვეწილთა სვე-ბედზე ზრუნავს, რომ დაეხმაროს საზოგადოებას ომიანობისაგან დაზარალებულთა შვილებისათვის სკოლების დასაარსებლად. აღნიშნულ მთავარ კომიტეტს შუამდგომლობა შეუწყნარებია და დაუდგენია მიეცეს საზოგადოებას ერთდროულად 24 ათასი მანეთი 3 სკოლის დასაარსებლად—ბაქოსა, ბათომსა და სოხუმში—ომიანობისაგან დაზარალებულთა და გადმოხვეწილთა შვილებისათვის და 13.500 მანეთი წლიურად მოსწავლეებისა ⁄ მასწავლებელთა შესანახად.

საზოგადო კრება. კვირას 17 ივლისს, დილის 10 საათზე საბურთალოს სახ. სახ. არს. წრის გამგეობა იწვევს, ჩვეულებრივ საზოგადო კრებას. განსახილველი საგნები: 1) საგანგებო კომისიის მოხსენება, 2) ძველი გამგეობის ორი წევრის მოხსენება, 3) გამგეობის და კანდიდატების დამატებითი არჩევნები.

გადამდები სნეულებანი. გუშინ, 14 მკათათვეს, ქალაქის საავადმყოფოში იწვნენ: მენინგიტიანი, მუცელათი 2, ქუნთრუშიანი 39, ხუნაგიანი 8, ყვავილიანი 3, სახადიანი 53, საოფლიანი 112 კაცი.

რევიზორის ჩამოსვლა. პეტროგრადიდან ჩამოვიდა ბ-ნი ლევინდი, რომელმაც რევიზია უნდა გაუკეთოს იმ საზოგადო დაწესებულებათ, რომელნიც სუბსიდიას ღებულობენ მიწათ მოქმედების დეპარტამენტისაგან. სხვათა შორის რევიზია იქნება საბაღოსნო სკოლაში. ამის გამო სკოლის გამგე ბ-ნი პ. მელია თბილისს ჩამოვიდა ქართლიდან, სადაც ის ბოსტნეულობის გახმობის საქმის მოსაწყობად იყო.

საშუალო სამეურნეო სკოლა. თბილისში ჩამოვიდა მიწათმოქმედების დეპარტამენტის რწმუნებული ი. პ. ლევანდა, რომელსაც მინდობილი აქვს ხელის შეწყობა საშუალო სასოფლო-სამეურნეო სასწავლებლის დაარსების საქმეს კავკასიაში. ამ საკითხის გამოსარკვევად 13 ივლისს სადეპუტატო საკრებულოში თბ. გუბერნიის თავადაზნაურთა წინამძღოლის თავ. კ. ნ. აფხაზის თავმჯდომარეობით შესდგა კრება. კრებას დაესწრნენ თვით ბ-ნი ლევანდა, კავკასიის სასოფლო მეურნეობის ინსპექტორი ბ-ნი ტიმოფეევი, წევრნი საადგილ-მამულო კომისიისა და ორი წარმომადგენელი ქართულ სასოფლო-სამეურნეო საზოგადოებისა. ამ საკითხის განხილვის დროს კრებამ განსაკუთრებული ყურადღება მიაქცია კერძო თაოსნობით წარმოებულ მებოსტნეობას, მეხილეობას, მებაღეობას, მეღვინეობას და ტეხნიკურად დამუშავებას ამ ნაწარმოებთა. კრებამ ერთხმად გამოსთქვა მხურვალე სურვილი, მხარი დაუჭიროს მიწადმოქ. დეპარტამენტს გამოსძებნოს სახსარი მის წესანახად და აირჩიოს ალაგი, სადაც უნდა დაარსდეს ეს მომავალი საშუალო სასოფლო-სამეურნეო სასწავლებელი.

შემოსტანეს თბილისში 13 მკათათვეს: ფქვილი 2 ვაგ., მარილი 3 ვ. თეზაფი 2 ვ., გაუწმენდავი ნავთი 7 ვ., ყველი 77 ფ., პამიდორი 115 ფ., ახალი ხილი 214 ფ.

ბოსტნეულობის გახმობა ჯარებისათვის. საბაღოსნო სკოლის გამგეს ბ-ნ პ. მელიას დაავალა მიწადმოქმედების მინისტრის რწმუნებულმა შაშკოვსკიმ მოაწყოს სოფ. ქარელში ბოსტნეულობის გახმობა ჯარების საჭიროების დასაკმაყოფილებლად. ბ-ნი მელია უკვე შეუდგა საქმეს. დაამზადა საგანგებოდ 6 ფეჩი სახმობად. მელიას აზრით, ქართლში შეიძლება 6—7000 ფუთი ბოსტნეულის გახმობა.

ახალი წიგნი. რედაქციამ მიიღო ახალციხის სავაჟო პროგიმნაზიის მასწავლებლის ბ-ნ ს. დანელიას წიგნი: „რუსული მართლ წერის სწავლება იმ საშუალო სკოლებში, სადაც არა რუსნი სწავლობენ“. სათანადო ლიტერატურის ცოდნასთან ერთად ავტორს ეტყობა საკუთარი დაკვირვების ფრთხილი ნიჭიც. წიგნი უტყუარ პედაგოგიურ ინტერესს წარმოადგენს. წიგნია მოდიდო ფორმატის. შეიცავს 65 გვერდს.

მომხმარებელი ამხანაგობანი. თბ. გუბერნატორის წინაშე შუამდგომლობა აღძრეს მომხმარებელ ამხანაგობის დაარსების შესახებ ახალციხის მაზრის ს. აწყვერის მცხოვრებლებმა, ხოლო საკრედიტო ამხანაგობისა სოფ. ვალის და მუსხის მცხოვრებლებმა.

ქალაქთა კავშირში. ბათომის ქალაქთა კავშირის კომიტეტის თავჯდომარემ აცნობა მთავარ რწმუნებულს ა. ი. ხატისოვს რომ თანახმად ბათომის საბჭოს დადგენილებისა ხელმეორედ არჩეულ იქმნა ბათომის ქალაქთა კავშირის კომიტეტის წევრნი. ამ კომიტეტს მიენიჭა უფლება აგრეთვე გარეშე პირთა მიწვევაც. კომიტეტის წევრებად არჩეულ არიან მ. ლ. ბინიათ-ოღლი, კ. ა. გოგოლაძე, ექიმი გრ. ლ. ელიავა, ა. მ. ზაქარიანი, ე. ა. მატიევიჩი, ს. გ. მდივანი, ა. ო. მდოიანცი, ი. ბ. საბახტარიშვილი, ექიმი ა. ნ. შატილოვი და ექიმი კ. ა. მხეიძე. კომიტეტის თავჯდომარედ არჩეულ იქმნა ქალაქის მოურავი, ე. მ. კრინიცკი, მის მოადგილეთ ექიმი შატილოვი, ხოლო მდივნად პ. დ. გამყრელიძე.

გენერალ ბარათოვის დეპეშა. ქალაქთა კავშირის კომიტეტის მთავარმა რწმუნებულმა ა. ი. ხატისოვმა სამადლობელი დეპეშა მიიღო გენერალ ბარათოვისაგან თავისი და ლაშქრის მხრივ გადასადებ ავადმყოფობასთან საბრძოლველ საშუალებათა და ღონისძიებათა დროზე მიღებისათვის ქალაქთა კავშირის მხრივ.

სიმინდის თხოვნა. ქართ. საქვ. მოქმ. საზოგადოების გამგეობამ შუამდგომლობა მიიღო ბელაგორის მომხმარებელ ამხ. „ძმობისაგან“ ორი ვაგონი სიმინდის დათმობის შესახებ. გამგეობამ თავის მხრივ ბ-ნ ლუკაშვილს სთხოვა დაუთმოს სიმინდი ბელაგორს.

ჭიათურელების დახმარება. საესურსათო კომისიის მთავარმა რწმუნებულმა ბ-ნ შაშკოვსკიმ დაუთმო 2 ვაგონი ქართ. საქვ. საზოგადოებას ჭიათურელებისათვის სიმინდის მისაწოდებლად ქ. თელავიდან.

მოსავალი ახალც. მაზრაში როგორც გვატყობინებენ კარგი მოსულა.

ახალი ამხანაგობა. შედგა გამომცემელთა კოოპერატიული ამხანაგობა „**განახლება**“, რომელსაც მიზნად აქვს გამოსცეს კოოპერატიული წიგნაკები. ამ ჟამად დაადგინეს გამოსცენ **ქართული კედლის კალენდარი** მომავალ 1917 წლის, შედგენილი გრ. ჩარკვიანის მიერ სრულიად ახლად შესწორებული როგორც შინაარსით, ისე გაუმჯობესებული საკალენდრო ცნობებით. ცნობები იქნება: ქართველთა, კათოლიკეთა, სომეხთა, მაჰმადიანთა და ებრაელთათვის. მეორე გვერდზე მოთავსებული იქნება ცნობები კოოპერატიულ საზოგადოებათა და მოღვაწეთა, ცნობილ კოოპერატორთა აზრები, კოოპერატიული სურათები, ახალგაზდა მგოსანთა ახალი ლექსები და სხვ.

წყალდიდობა სოფლად. როგორც ქართულ საქველმოქმედო საზოგადოების მთავარ გამგეობას ატყობინებენ, მდ. ცხენისწყალი ისე ადიდებულა, რომ კალაპოტიდან გადასულა და ნათესი მინდვრები და კარ-მიდამოები მოუოხრებია. წყალი ჯერ არ დავარდნილა და ბევრი ადგილი ისევ წყალქვეშ არის. გადავარდნილ მდინარეს სოფლის სკოლის კარ-მიდამოც ისე მოუოხრებია, რომ სკოლის იქვე დატოვება აღარ შეიძლება. სკოლის მზრუნველები დახმარებას სთხოვენ საზოგადოებას მთავარ გამგეობას სკოლის სხვა ადგილას გადასატანად.

გურია.

კარგა ხანია გურიაში თავი იჩინა ყაჩაღთა ბრბომ და თავისი თავგასულობით სული შეუწუხა გაძვალ-ტყავებულ ხალხს.

მათ მიერ გატაცებული კვარანცხელია სახლში უკვე დაბრუნდა.

ამას წინად მომხდარი მკვლელობა სოფ. აცანაში ბურუსში გახვეულია. ნუ ვიფიქრებთ, რომ მხოლოდ ერთი ადამიანი მოკვდა;—მას დარჩა 8 წვრილი შვილი, რომელთაც ესაჭიროება აღზრდა. მაგრამ მკვლელის ამისთვის ანგარიში არ გაუწევია.

ეს მკვლელობა წარმოშვა კერძო ინტერესებმა.

აჭარელთა პროცესის გამო

იშვიათ შემთხვევამ ხელში ჩამიგდო ფრიად საინტერესო დოკუმენტი აჭარელთა პროცესის შესახებ. ეს დოკუმენტი ვნახე ნაფიც ვექილ დიმ. ზაქ. ჭიაბრიშვილისას, რომელიც ერთ-ერთი დამცველთაგანი იყო მეორე პროცესის დროს. ჭიაბრიშვილს პეტროგრადის ნაფიც მსაჯულთა საბჭოს მიერ წინადადება მოჰსვლია თავის მოქმედების შესახებ განმარტება წარუდგინოს საბჭოს. საქმე ისაა, რომ კავკასიის სამხედრო სასამართლოს თავმჯდომარეს ხსენებულს საბჭოში უჩივლნია დიმ. ზაქ. ჭიაბრიშვილის მოქმედების შესახებ ამ პროექტის დროს. რადგან პასუხი ბ-ნ ჭიაბრიშვილისა საკმაოდ ნათელ სურათს იძლევა, მინიატურულის სახით, თუ როგორ ჰსწარმოებდა პროცესი დახურულ კარებში, მკითხველ საზოგადოების საყურადღებოდ ვაქვეყნებთ სიტყვით-სიტყვამდე:

„ნაფიც ვექილთა საბჭოს
ნაფიც ვექილის
დიმიტრი ზაქ. ჭიაბრიშვილის

განმარტება.

მიხეილის ციხის სასამართლოს დადგენილებიდან ამოწერილს შეკითხვის გამო ვარდგენ შემდეგს განმარტებას:

როგორც თავმჯდომარემ, ისე სამხედრო სასამართლოს ბრალმდებელმა სამსჯავროს სხდომების დროს 18 აპრილიდან 18 მაისამდე შეჰქმნეს ისეთი პირობები საქმის გამოძიების დროს, რომ დაცვის დროს ამხანაგ გეგეჭკორის მიერ ნათქვამი სიტყვა „ძალად გამოტყუება (вымогательство) სრულიად სამართლიანად იყო შენიშნული და „თავისი ადგილი“ ჰპოვა, ვინაიდან იგი სრულს სახეს იძლეოდა როგორც თავმჯდომარის ისე ბრალმდებლის მოქმედებისას.

მივემხრე რა გეგეჭკორს, მე სწორედ ზემო ნათქვამიდან გამოვდიოდი. ამიტომაც „ძალად გამოტყუება“ ბრალმდებლის ადრესზე „უადგილოდ“ ვერ დავინახე.

რაც შეეხება ბრალმდებლის „წყენას“ მის მოქმედებისა გამო, რაიც სასამართლოს დადგენილებათა და სამხედრო სასამართლოს მთავარ დებულებათ სავსებით ეწინააღმდეგებოდა, ჩემის აზრით, აქ ორ გვარი აზრი შეუძლებელია: ის, რაც თავმჯდომარემ შეურაცხყოფად ჩასთვალა (ბრალმდებელმა ცოტა გვიან იწყინა), ჩემის აზრით ეს მხოლოდ უბრალო უვიცობის ბრალია.

მთავარი სამხედრო სასამართლო თავის დადგენილებათა 72 წლის §§ 98, 153 და 167 უთითებს რა ბრალდებულის გამოკითხვის დაუშვებელ საშუალებაზე, პირდაპირ ამბობს:

„ეს დარღვევა განსაკუთრებით არსებით მხარეს იმ შემთხვევაში იღებენ, თუ ასეთ ძალად გამოტყუებას შედეგად მოჰყვა ბრალდებულის გამტყუნება“.

რომ თუნდაც „დაახლოებით“ გავაშუქოთ სურათი [illegible] ძიებისა აჭარელთა პროცესის დროს, სადაც 80 ადამიანთა დასაცავად გვიხდებოდა ბრძოლა, ვარდგენ ოქმის დამატებას ჩემის განმარტებით, რომელიც, კანონის მიუხედავად, არ იქმნა მიღებული თავმჯდომარის მიერ. თუ რამდენად უადგილოდ ანუ ადგილზე იყო ნათქვამი „ძალად გამტყუნება“, ვთხოვ საბჭოს გამოითხოვოს სასამართლოს სხდომათა ოქმი ფუად ბეგის და სხვა ბრალდებულთა შესახებ, რომელთაც დასჯა გადაუწყვიტეს სისხლის სასამართლოს მესამე მუხლისა და 108 სტატიის ძალით.

ჩემის აზრით ერთის მხრით დამცველნი და მეორეს მხრით თავმჯდომარე და ბრალმდებელი სულ სხვა და სხვა ენაზე ლაპარაკობდნენ და სულ სხვა გვარად ესმოდათ ყოველგვარი მოვლენა: ასე მაგალითად: თავმჯდომარემ ყველა ჩვენი კანონიერი მოთხოვნილებანი ასე მოჰნათლა: „ჩვენს სინიდისზე ძალმომრეობას ახდენთო“, ხოლო როცა მოვითხოვე ეს დაუმსახურებელი წყენა შეეტანათ ოქმში, მან თავის გასამართლებლათ ის ღა სთქვა, ვითომც ეს კერძო ლაპარაკის დროს იყო ნათქვამიო. რათქმა უნდა, განმარტება და ბოდიშიც ყოველგვარად შეიძლება, მაგრამ იმისი თქმა თუ სახელდობრ თავმჯდომარე გენერალი პოტაპოვი კერძოდ საუბრობდა და ოფიციალად გვეხმარებოდა, ამის გაგება ჩვენ ვერ შევძელით.

კერძო საუბარი მასთან ჩვენ არა გვქონია პროცესის მეორე დღიდან არც სასამართლოს დარბაზში და არც დარბაზის გარედ სხდომების შეწყვეტის დროს. ჩვენ საწყენი სიტყვა მოვისმინეთ თავმჯდომარის სავარძლიდან და სამსჯავროს პროცესის დროს.

როგორც საბჭოც დაინახავს ეს ინციდენტი სულ სხვა და სხვა გვარად შეიძლება გავიგოთ და განვმარტოთ კიდეც. კერძო საუბრის დროს მოყენებული წყენა გენერალ პოტაპოვის აზრით არ იქნება საწყენი, ოფიციალ საუბრის დროს კი მთავარ სამხედრო სასამართლოს მიერ იგივე სიტყვა ითვლება მისგანვე როგორც „საწყენი“ და „უადგილო“ რამ.

ზემოდ ნათქვამის დასამოწმებლად გთხოვთ შეეკითხოთ ნაფიც მსაჯულთ 1) იოსებ კოსტ. მაჭავარიანს და 2) კაჩუხოვს, რომელიც ქალ. თბილისში სცხოვრობენ და 3) ევ. პ. გეგეჭკორს და 4) გელაზაროვს ქ ქუთაისის მცხოვრებთ.

(დასასრული იქნება)

დ. კასრაძე.

მოლაშქრეთა გაწვევის გარშემო

პირველი და მეორე ჯერის მოლაშქრეთა გაწვევის ამბავმა, როგორც მოსალოდნელი იყო ყველაზედ ღრმა შთაბეჭდილება დასტოვა. ყოველგან კავკასიაში ერთი და იგივე აზრი დატრიალდა, რადგანაც ყოველგან ერთნაირი პირობებია. სხვა და სხვა საზოგადოებებმა და დაწესებულებებმა თათბირები გამართეს და დაადგინეს ეშუამდგომლათ ვისთანაც ჯერ იყო, რომ ეს გაწვევა, თუ იგი მაინც და მაინც აუცილებელი იყო სახელმწიფო ინტერესისათვის, რთველის აღების შემდეგ მომხდარიყო. ამ მხრით საყურადღებოა ბაქოს სასოფლო სამეურნეო-საზოგადოების საბჭოს შუამდგომლობა.

თერთმეტი ივლისის სხდომაზედ ხსენებული საზოგადოებების საბჭო შეხებია სოფლის მეურნეობის მდგომარეობას და იმ დასკვნამდე მისულა რომ ძველი ჭირნახული, რომელსაც არც თუ ისეთი ცუდი პირი უჩანს, სულ ერთიანად გაოხრდებოდა, თუ პირველი და მეორე ჯერის მოლაშქრეთ ჯარში გაიწვევდენ. ასეთი უნუგეშო პრესპექტივის წინაშე, ბაქოს სასოფლო-სამეურნეო საზოგადოების საბჭოს

გაზ. „საქართველო“-ს კანტორა ამით აუწყებს ხელის მომწერთ, ვინც 25 მკათათვემდე ფულს არ შემოიტანს, გაზეთი მოესპობა.

ერთხმად დაუდგენია დეპეშით აღეძრა შუამდგომლობა კავკასიის მეფის ნაცვლის, დიდი მთავრის ნიკოლოზ ნიკოლოზის ძის წინაშე. ხსენებული საზოგადოების თავმჯდომარეს, თანასმად საზოგადოების დადგენილებისა შემდეგი დეპეშა გაუგზავნია მეფის ნაცვლის სახელზე:

თბილისის ქართ. გიმნაზიის მოწაფეთა გასაჭირი

თბილისის ქართული გიმნაზიის სხვა და სხვა მაღალ კლასიდან ასამდე მოწაფე სამხედრო სამსახურში გაჰყავთ. ყველას უბრალო ჯარისკაცობა მოელის. ეს ამდენი ახალგაზდა დღეს სრულიად უპატრონოდ და უყურადღებოდ არის მიტოვებული გიმნაზიის მთავრობისაგან, ვისაც წესით და სამართლით მართებს გზა და კვალი გააგნებიოს თავის აღზრდილ შეგირდებს. როგორც ირკვევა, გიმნაზიისგან გაცემული მოწმობები ამ შეგირდებს არავითარ ცენზსა და უპირატესობას არ ანიჭებს, ასე რომ მეექვსე, მეშვიდე და მერვე კლასის მოწაფეები, თუ რაიმე განსაკუთრებული ნაბიჯი არ იქმნა გადადგმული, უბრალო ჯარის კაცობას ვერ აიცდენენ. ხოლო განსაკუთრებული ნაბიჯების გადადგმა, უფლიბების გამოთხოვა და სათანადო შუამდგომლობა თავის მოწაფეების ინტერესის დასაცავად უნდა ეკისრნა ქართული გიმნაზიის მთავრობას. ამ საქმის მოსაგვარებლად ღირს ყველამ თავი შეიწუხოს, როგორც გიმნაზიის დირექტორმა ისე მთელმა პედაგოგიურმა საბჭომ, თუკი ეს საჭირო იქნება. გიმნაზიისა და მის შეგირდების უფლებების დაცვა და მაღლა დაჭერა, უწმიდესი მოვალეობაა გიმნაზიის მთავრობისა. ერთიც რომ იყოს ასეთ პირობებში ჩავარდნილი მოწაფე, მაშინაც საჭიროა თავგამოდება, თორემ როდესაც საქმე ასამდე მოწაფეს შეეხება, აქ დაზარება და უმოქმედობა პირდაპირი დანაშაულია. ამფერსავე პირობებში სხვა კერძო გიმნაზიებიც არის, და ბევრ მათგანს ენერგიული ღონისძიების მიღებით სასურველ შედეგისთვის მიუღწევია და თავიანთ შეგირდებისთვის სათანადო უფლება მოუპოებიათ. ნუ თუ ჩვენ უნდა ყველაფერში ჩამოვრჩეთ სხვებს. შევიყვაროთ ჩვენი უფლება და დავიცვათ იგი. თუ ქართული გიმნაზიის მოწაფეენი უფლების მოპოებას საჭიროებენ და სრული ზნეობრივი უფლება აქვთ მოსთხოვონ თავის გიმნაზიის მთავრობას დაუყონებლივ გადასდგან საჭირო ნაბიჯები.

Pierre.

პოლონეთის ავტონომიის გეგმა

„რუსკოე სლოვო" გადმოგვცემს საგულისხმო ცნობას შესახებ იმ მოხსენებისა, რომელიც წარუდგენია უმაღლეს პირთათვის სათათბიროს პოლონეთის კოლოს.

თანახმად მოხსენებისა, უნდა გამოიხადდეს მიმართვა პოლონეთის ერისადმი შემდეგი შინაარსისა: აღდგენილი იქმნება პოლონეთის სამეფო შეერთებული რუსეთთან. ა) ტახტის ერთობით (იმპერატორი რუსეთისა—მეფეა პოლონეთისა), ბ) აგრეთვე საერთო იქმნება სახელმწიფო პოლიტიკა, თავის დაცვა, საბაჟო საზღვრები, ფული, მონოპოლიები და აქციზი, მაგრამ პოლონეთს უფლება ექმნება საკუთარი მონოპოლიები და აქციზი შემოიღოს ან და ასწიოს საერთოდ არსებულის ფასი, თანახმად პოლონეთის ხარჯთ-აღრიცხვის საჭიროებისა.

დანარჩენ საქმეში პოლონეთის სამეფოს მმართველობა დაექვემდებარება განსაკუთრებულ დამფუძნებელ კანონს; პოლონეთს ექმნება საკუთარი საკანონმდებლო დაწესებულებანი, სალარო და მთავრობა (სამინისტროები).

სანამდის ზავი დამყარდებოდეს პოლონეთის სამოქალაქო მმართველობა იქმნება მთავარსარდლის ხელში; ამისათვის მთავარსარდალთან იქმნება განსაკუთრებული უფროსი პოლონეთის მმართველობისა დანიშნული იმპერატორის ბრძანებით პოლონელთაგან.

ამასთანავე დაარსდება დროებითი მთავრობის საბჭო 12 პოლონეთის წევრით; ამათგან ნახევარი ადგილებისა უნდა შეინახოს, რათა ისინი შეივსოს ახლა გერმანეთის ხელქვეშ მყოფ პოლონელთა თაოსნობით.

დანიშვნა ან დათხოვა პოლონეთის მოხელეთა უნდა ხდებოდეს პოლონეთის დროებით სამოქალაქო მმართველობის უფროსის ნებით.

ახლავე უნდა შემოიღონ პოლონური ენა მთავრობის და საზოგადოებათა ყველა დაწესებულებაში; რუსული ენა იხმარება მხოლოდ სამხედრო უწყებასთან მიწერ-მოწერაში.

როგორც რუსეთის ჯარი შევა პოლონეთის საზღვრებში უნდა გამოცხადდეს პოლიტიკური დამნაშავეთა პატიება (ამნისტია)...

ასეთი მოხსენება როგორც ვიცით წარდგენილი იყო მინისტრთა საბჭოს უკანასკნელ კრებაზე, რომელსაც მალე მოჰყვა პოლონელთა მოყვარულ მინისტრის, საზონოვის დათხოვა სამსახურიდან.

ამიტომ საჭიროა რომ პოლონეთის დეპუტატების მოხსენებით ნაკარნახევი ავტონომია გამოცხადდეს ახლანდელ პირობებში.

წერილი საინგილოდან

საზოგადოდ ცნობილია, რომ პროვინციას არ ეკარება ხეირიანი ექიმი, მაგრამ საინგილო ამ მხრივ განსაკუთრებულს ქვეყანას წარმოადგენს. მარტო დაჯანდაგებული და გამოყრუებული ექიმი თუ გააბედნიერებს ხოლმე, თორემ სხვა მას ღირსად არა ჰხდის. ამ ორმა ხომ სულ დააცარიელა აქაურობა, მაგრამ არც უექიმობა შეიძლებოდა და აი საიდგანლაც გამოჭექეს ერთი ექიმი და ჩვენდა გასაბედნიერებლად გამოჰგზავნეს. ეს ახლად მოვლენილი ექიმი მეტად საუცხოო ხასიათისა გამოდგა და თავის პაციენტებს როგორცა ნებავს ისე უმასპინძლდება. ამას წინად ერთს ავადმყოფს ძალზედ სცემა და ლანძღვა-გინებით აიკლო მხოლოდ იმისთვის, რომ რამდენიმე წუთით დაიგვიანა და დროზედ ვერ მივიდა საავადმყოფოში ჭრილობის შესახვევად. მნახველები ამბობენ, რომ პატივცემულმა ექიმმა ნამდვილი კრივი გამართა საავადმყოფოშიო. მეორე ავადმყოფს კიდევ ერთი ამბავი დაუწყია და გინებით აიკლოო. რატომ? იმიტომ რომ რუსული ენა არ იცოდა.

როგორ მოგწონთ ბატონებო მოკრივე ექიმი, რომელიც ლანძღვა-გინებით უმასპინძლდება იმ საბრალო ავადმყოფ გლეხკაცებს რომელთაც რუსული ენა ვერ შეუსწავლიათ. რასაკვირველია ბევრს სხვა კარგს ხასიათსაც გვაჩვენებდა და ბევრს სიბრძნეს დაგვანახვებდა ბატონი ექიმი, რომ მთავრობას ყურადღება არ მიექცია ჩვენთვის და დროზედ არ მოეშორებინა. მთავრობას უნდა დაუმადლოთ, რომ მართლა ჩქარა ჩამოგვაცალა, ეს ჩვენი გამბედნიერებელი ადამიანი.

ცხოვრება მეტად გაძვირდა და ყველაფერი მამასისხლად იყიდება. ყველაზედ ძალიან გასჭირდა შაქრის შოვნა, რომელიც ვაჭრებმა სადღაც მიმალეს და ჩუმად 80 კაპ. ჰყიდიან. ამ დღეებში კოოპერატიულმა მაღაზიამ რის ვაივაგლახით მოიტანა 500 ფუთი შაქარი, მაგრამ იმდენი უბედურობა და ვაგლახი გადაჰხდა ამ შაქარს რომ სათქმელადაც კი ძნელია. შაქარი აპრილის შუარიცხვებში იყო ნაყიდი ბაქოში და წყლით უნდა წამოსულიყო ევლახამდის. მოგეხსენებათ, რომ ამ ჟამად რკინის გზის წამოღების სიბნელისა გამო საქონლის უდიდესი ნაწილი ბაქოდგან წყლით მოდის ჯერეთ კასპიის ზღვით და შემდეგ მტკვარზედ პატარა ხომალდებით ევლახამდე. ამაევე გზით მოდის შუშისა, ნუხისა და თბილისის საქონელიც კი. ამავ გზით უნდა წამოსულიყო ჩვენი შაქარიც, მაგრამ ოროქლმავალის დატვირთვის მეორე დილას გაჩნდნენ მთავრობის მოხელენი და რეკვიზიცია უყვეს ჯარებისათვის. გავგზავნეთ კაცი თბილისში, ინტენდატსტვომ აუხსნა გაგზავნილს კაცს, რომ მომხმარებელ საზოგადოებათა შაქართან ხელი არავისა აქვს და უსათუოდ გაანთავისუფლებენო. მაგრამ შაქარი ბაქოში მაინც არავინ დაგვანება და მთელი ორი კვირა გატანჯეს ჩვენი კაცი. ბოლოს როგორც იყო ბევრის ხვეწნა-მუდარისა და თბილისიდგან ბრძანების შემდეგ ძლივს მოგვცეს შაქარი, მაგრამ ეს 500 ფუთი მცირე რამ არის მთელი ოლქისათვის და შაქრის სიმშილს ვერ ამსუბუქებს.

პურის მოსავალიც წელს ბევრგან ოლქში ძაღზედ მდარე და მოუსავლიანი იყო, ასე რომ ბევრი სოფლის გლეხკაცობა ეხლავე ჰყიდულობს ბაზარში რუსეთიდგან მიტანილს ხორბალს. ბაზარში ეხლა ხორბლის ფასი 290 კაპ. და ზოგან კიდევ 310 კაპ. ადვილად წარმოსადგენია თუ ეხლა ამ პურის ლეწვის დროს ისეთი ფასებია პურისა, ზამთარსა და გაზაფხულზედ რაღა უნდა იყვეს.

ლი.

უცხოეთი

პარლამენტის კანცლერი. (დეპეშა პ. დ. ს.) საფრანგეთის პალატამ მიიღო საბოლოოდ კანონპროექტი სამხედრო საქმის კანტროლისა; შესდგება განსაკუთრებული დელეგაცია 30 წევრისა, რომლითაც დაასახელებენ სამხედრო, საბიუჯეტო, საზღვაო და სამობილიზაციო კომისიები; დელეგატებს, ბრიანთან შეთანხმებით, აქ ექნება მხოლოდ უფლება სამხედრო გეგმათა შემუშავებისა და განხორციელებისა.

კეზმენტის საქმე. ამას წინად ინგლისის სასამართლომ უარყო ირლანდიელთა ბელადის კეზმენტის სააპელაციო თხოვნა. კეზმენტმა მოისურვა ესარგებლა ჩვეულებით და აპელაციით მიემართა ლორდთა პალატას.

გუშინდელმა დეპეშამ გვაცნობა, რომ ახალი აპელაციის ნება დაურთავთ. კეზმენტს მოელის სიკვდილით დასჯა, თუ ინგლისის მეფემ არ იპატია.

რამზაის გარდაცვალება. ლონდონში გარდაიცვალა ცნობილი ინგლისელი ქიმიკოსი სერი უილიამი რამზაი.

სამშობლოს თავდაცვის კავშირი. საფრანგეთის სოციალისტურ პარტიის დახმარებით დაარსდა კომიტეტი სამშობლოს თავდაცვის იდეის საქადაგოდ; კომიტეტი აცხადებს, რომ იგი გამოიყენებს ერის დასაცავად სოციალიზმის ყოველგვარ გონებრივ და ზნეობრივ ძალას და მიაწოდებს მათ სამშობლოს, რომელიც ეხლა იბრძვის არსებობის, დამოუკიდებლობის და თავისუფლებისათვის.

ირლანდიის საკითხი. იპოზიცია ირლანდიელი ნაციონალისტებისა უკვე ფაქტია.

12 ივლისს ინგლისის პალატაში რედმონდმა განაცხადა რომ ნაციონალისტები წინააღმდეგნი არიან ლოიდ ჯორჯის კანონპროექტის თუ შიგ შეტანილი იქმნა რაიმე შესწორება თანახმად უნიონისტების სურვილისა; ლოიდ ჯორჯმა განაცხადა რომ შეუძლებელია ირლანდიის თვითმართველობის კანონპროექტის გახორციელება, თუ მიღებული არ იქმნა უნიონისტების შესწორება შესახებ ირლანდიელების მონაწილეობისა ინგლისის საიმპერიო პარლამენტში ომის შემდგომ; ნაციონალისტები ყვირილით და ხმაურობით შეხვდნენ ამ სიტყვებს.

მაშინ ლოიდ ჯორჯმა აღიარა მწუხარებით რომ შეთანხმების ცდა უნაყოფო გამოდგა.

საბერძნეთის პარლამენტის არჩევნები დანიშნულია 25 სექტემბერს.

ლამანში გვირაბი. ომამდის ბევრჯერ დაბადებულა ინგლისელ და ფრანგ ინჟინერთა შორის აზრი ლამანშის ქვეშ გვირაბის გაყვანისა, მაგრამ ინგლისის მთავრობას აშინებდა სტრატეგიული მნიშვნელობა ხმელეთთან შეერთებისა.

ახლა ეს უნდობლობა გაჰქრა და პარლამენტმა სასურველად სცნო გვირაბის გაყვანა; **გვირაბი** იქმნება 60 ვერსამდე, აქედან 39 ვერსამდე ზღვის ქვეშ იქნება გაყვანილი.

რუსეთი

მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარე იგივე მინისტრი საგარეო საქმეთა, ბორის შტიურმერი გაემგზავრა უმაღლეს მთავარ-სარდლის ბანაკში.

საპროფესიო განათლების საქმე. პეტროგრადში ამ ჟამად ყრილობაა მოწვეული განათლების სამინისტროსაგან რათა შეიმუშაონ ახალი სამოსწავლო გეგმა და წესი საპროფესიო სკოლებისა.

მოსავალი რუსეთში. მთავრობის ცნობით მოსავალს კარგი პირი უჩანს, განსაკუთრებით შუაგულ მალორუსეთის და სამხრეთის გუბერნიებში.

ასტრახანის კათედრა. წინააღმდეგ „ნოვოე ვრემია"-ს მიერ გადმოცემულ ცნობებისა ასტრახანის კათედრაზე დაინიშნა არა ეპისკოპოსი კირიონი, არამედ მინსკის ეპისკ. მიტროფანე.

შაქრის მონოპოლია. მიწად მოქმედების სამინისტროს მიუწერია ფინანსთა სამინისტროსათვის, რომ მისი აზრით მთავრობისაგან მიღებულ ზომების შემდეგ შაქრის სახელმწიფო მონოპოლია უკვე განხორციელებულია ფაქტიურად.

გადასახლების გაუქმება. შინაგან საქმეთა სამინისტროს განუზრახავს გადასახლების გაუქმება.

ნარევი

ქ-ნ ცების აზრი. ცნობილ ფრანგ მკითხავს ქ-ნ ცების უთქვამს: უაზრობაა საუკუნოთ ზავის ჩამოგდების მოლოდინი, სანამდის ქვეყნად დარჩება ორი მამაკაცი მაინც, ქალი და მიწის ნაჭერიო.

ამ ომმა დაარწმუნა ყველა, განსაკუთრებით პატარა ეროვნებანი, რომ ყოველთვის მზად უნდა ვიყოთ ბრძოლისათვისო. დარწმუნებული ვარ, ეს ომი დასრულდება ამ 1916 წელშივეო, იგი შეწყდება ისეთ დროს, როდესაც ჩვენ სულ არ მოველოდებით და იმგვარი გარემოების გამოისობით, რომელიც ქვეყანას ჯერ არ გაუგია. ზამთრის ბრძოლა აღარ იქნებაო; მიაქციეთ ყურადღება სწორედ იმას, რომ ომს შეაჩერებს სულ მცირე, თითქმის გაუგებარი მიზეზიო. ბედის ჩახმახი ამართულიაო, დასძენს ქ-ნი ცები.

შემოწირულება

თავადმა გიორგი კონსტანტინეს ძე ჩიჩუამ ნაცვლად იმისა რომ თავისი ძმისწულის განსვენებულის სალომე ალექსანდრე ჩოჩუას ასული ციციშვილის კუბო შეემკო გვირგვინით, **25 მანეთი შესწირა ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოებას.**

რედაქტორ-გამომცემელი
სანდრო შანშიაშვილი

ამიერკავკასიის რკ. გზის
ბატარეებლების ბიბლიოთეკა
(დრო წაჩვენებია თფილისის)

თბილისიდან გადის:

ბათუმისკენ	საფ.	№ 3,	11.03	დილ.
„	სამგზ.	№ 9,	10.33	საღ.
ბორჯომის	სამგზ.	№ 17,	8.27	დილ.
„	სამგზ.	№ 19,	3.19	დღ.
ბაქოსაკენ	ჩქარ.	№ 6,	11.13	დილ.
„	სამგზ.	№ 8,	3.54	დღ.
„	საფ.	№ 4,	9.28	საღ.
ყარსისაკენ	სამგზ.	№ 4-3,	11.13	საღ.
თელავისაკენ	№ 4,	7 „	58 „	დილ.

თფილისში მოდის:

ბათუმიდან	სამგზ.	№ 10,	9.52	დილ.
„	საფ.	№ 4,	8.38	საღ.
ხაშ.-ბორჯ.	სამგზ.	№ 20,	7.43	დილ.
„	სამგზ.	№ 18,	10.12	საღ.
ბაქოდან	საფ.	№ 3,	10.08	დილ.
„	სამგზ.	№ 7,	4.12	საღ.
„	ჩქარ.	№ 5,	8.48	საღ.
თელავიდან	№ 3,	7 „	58 „	საღ.

ძ. ბაქოში
ღვინით ვაჭრობა
„მელაანი"
თ. ი. ზ. ანდრონიკაშვილი და ამხ.
იშოვება საუკეთესო კახური ღვინოები
(112—წ.)

ფეფის საწყობი
ნიკოლოზ იოს. ჭრელაშვილისა
ანდრიას ქუჩა, № 87. საუკეთესო ღირსების შეშა
ყველასთვის ხელმისაწვდენ ფასზ
საკუთარი ტყიდან
საწყობს აქვს გადამზიდავი ურმები და კიხრულობს შინ მიტანასაც
(103—წ.) ტელეფონი 5—96.

საგალანტერიო მაღაზია
ერ. ივ. ჭავჭანიძისა და
ი. ი. გველესიანისა
იმყოფება ბუა ბაზარში, მანთაშევის ქარვასლაში.
იშოვება ყოველგვარი საგალანტერიო საუკეთესო საძონელი:
ჩულქეულობა, ქოლგები და სხვა ახალ მოდის საქონელი
(101—წ.)

სავაჭრო სახლი
„ძმ. სესიევები და ამხ."
(ვაგზლის ქ. № 6)
ამით აუწყებს საზოგადოებას, რომ **პირველ ივნისიდან** ამა 1916 წ. თავის საწყობში წვრილად გაიყიდება
ნამდვილი კახური საკუთარი ვენახეგის ღვინო

კოოპერატიული გამოცემელთა ამხანაგობა
„განაგლება"
შეუდგა ქართულ კედლის კალენდრის ბეჭდვას 1917 წლ.
შედგენილი გრ. ჩარკვიანის მიერ.
ამხანაგობა სთხოვს კოოპერატიულ საზოგადოებებს მოაწოდეს შემდეგი ცნობები: 1) დრო დაარსებისა, 2) რა თანხით დაიწყეს ვაჭრობა 3) რიცხვი წევრთა და 4) ვისგან შესდგებოდა გამგეობა წარსულში და აწმყოში. **ახალგაზდა მგზნებს ვთხოვთ** გამოგვიგზავნონ მოკლე ლექსები კალენდრის ფურცლის მეორე გვერდზე მოსათავსებლად. ვთხოვთ გვაცნობონ ვის რავდენი კალენდარი დასჭირდება. ფასი კალენდრისა გამოცხადებული იქმნება დაბეჭდვის უმალ. საზოგადოებებს დაეთმობა კალენდრის ღირებულებიდან 10%.
ცნობები და ლექსები მოწოდებულ უნდა იქმნეს 20 მკათათვემდის შემდეგი მისამართით: თბილისი, ტამოჟნის ქუჩა № 4 მოამხმარებელ საზოგადოება „ღორძინების" სავაჭრო, ამხანაგობა „განაგლების" გადასაცემად.
(2-257-2)

ძ. თბილისში, ოლგას ქ. № 6, ჟურნალ-გაზეთების კანტორა ტ ფიგ. მაღაზია
„განათლება"-ში
იყიდება ყოველგვარი ქართული წიგნები, მწერ. სურათები, ომის ქარტები რომლებიც გაეგზავნება მსურველთ მოთხოვნილებისთანავე.
პროვინციელ აგენტებს გაეგზავნება აგრეთვე ყველა ადგილობრივი ჟურნალ-გაზეთები: „თანამედროვე აზრი", „საქართველო", „ეშმაკის მათრახი", „თეატრი და ცხოვრება", „სახალხო ფურცელი", „ზვირთი", ჟურნ. „განათლება" კავკაზსკოე სლოვო „თბილისის ლისტოკი", „ორიზონი", „მშაკი" და „ხათაბალა".
ფული და წერილები უნდა გამოიგზავნოს შემდეგი ადრესით: Тифлисъ почт. ящ. № 96, Сильвестру Р. Таварткиладзэ.
ტელეგრამის ადრესი: Ольгинская 6. Таварткиладзе.

თევზის მრეწველნი
ძმ. ქეგველოვები
ბუშკინის ქუჩა, საკუთ. სახ., № 9, ტელეფონი № 712.
ყოველ დღე მოგვდის საკუთარ და სავაჭრო სახლ. „ლ. მაილოვის-შვილთ, სამრეწველოებიდან ახალი ქვირითის ხიზილალა, მცირე მარილიანი, შავი „„მეშოჩნი" ხიზილალა, აგრეთვე ახალ-ახალი მტკვრის ზუთხი, თართი, ფარგა და ლოქო, გვაქვს აგრედვე მილუბული ყოველგვარი კონსერვები და სარდინკები რუსეთის და საზღვარ-გარეთის ფირმებისა ხანგრძლივ ინახება.

საუღელტეხილო გზა.

ინჟენერმა კუჩინსკიმ, რომელსაც მთავრობამ ნება დართო საუღელტეხილო გზის აშენება თბილისის და კავკავის შუა, მიმართა კავკავის ქალაქის გამგეობას წინადადებით შევიდეს მონაწილეთ მის მიერ დაწყებულ საქმეში.

კუჩინსკი იტყობინება რომ მას განზრახული აქვს გამოიყენოს მთელი ლიანდაგი საქართველოს ახლანდელ სამხედრო გზისა, რომელზედაც დაიგება ნორმალური რკინის გზა; მოძრაობა მოეწყობა ელექტრონის ძალის საშვალებით; ამისათვის აშენდება ელექტრონის სადგური დარიალის ხეობაში; ყველაზედ უფრო ძნელი საქმე იქმნება სწორედ ამ სადგურის მოწყობა და მანქანების გამართვაო.

კავკავის ქალაქის გამგეობამ გადაწყვიტა მონაწილეობა მიეღოს კუჩინსკის წარმოებაში; განზრახულია ას ათასამდე მანათის შეტანა.

ყველა პროექტთა შორის, რომელიც წარმოდგენილი იყო საუღელტეხილო გზის გაყვანის გამო, ინჟენერ კუჩინსკის გეგმა უფრო მისაღებია მით რომ იგი დიდათ ამოკლებს აშენების დროს, რადგან არ თხოულობს არც ტონნელების და არც ახალი ლიანდაგების გაყვანას.

როგორც სატახტო ქალაქის გაზეთებს ატყობინებენ თბილისშიაც შემდგარა ჯგუფი კაპიტალისტებისა, რომელთაც სურთ ფულის შეტანა საუღელტეხილო გზის წარმოებაში.

კავკავის და თბილისის რკინის გზით შეერთებას დიდი მნიშვნელობა აქვს საქართველოსათვის როგორც ეკონომიური, ისე პოლიტიკური მხრით და ამ კითხვას ჩვენ კიდევ დაუბრუნდებით.

ზუგდიდის გადაკეთება ქალაქად

დიდი ხანია რაც ზუგდიდლები ცდილობენ მათი დაბა ქალაქად გადაკეთონ. ამისთვის არა ერთი და ორი შუამდგომლობა აღუძრავთ სხვა და სხვა დროს, მაგრამ ყოველი ცდა აქამდის უნაყოფოდ დარჩენილა. ეხლა 13 ამ თვეს მეფისნაცვლის საბჭომ განიხილა ეს საკითხი და შეუწყნარებია ზუგდიდლების შუამდგომლობა. საბჭოს დადგენილება წარედგინება მეფის ნაცვალს პირადი აზრის გამოსათქმელად.

იმედი უნდა ვიქონიოთ რომ მისი იმპერატორებითი უმაღლესობა, დიდი მთავარი ნიკოლოზ ნიკოლოზის ძე, სასურველ რეზოლიუციას წაადერს საბჭოს დადგენილებას. საბოლოო დასამტკიცებლად ეს საქმე წარედგინება სამინისტროს. ამ საკითხის განხილვის დროს საბჭოს ზოგი წევრი იმის მომხრე ყოფილა, რომ თანახმად არსებულის წინადადებისა დაბას სახელი გამოსცვლოდა, ზუგდიდის ნაცვლად გრიგოლოპოლი დარქმეოდა, მაგრამ საბჭოს უმრავლესობას უფრო საფუძვლიანად უცვნია ძველი სახელი—ზუგდიდი დარჩენილიყო, რადგანაც ეს სახელი ხალხის ტვინში უკვე გამჯდარია და არავითარი საჭიროება არ მოითხოვს იქიდან მის აღმოფხვრასო